49՝ ՏԱՐԻ Թիւ 1625 Կ. ՊՈԼԻՍ ՇԱԲԱԹ 7–20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1906 3 ՐԱՄԱԶԱՆ 1324 – 7 ԹԸՇԻՐԻՆԸ ԷՎՎԵԼ 1322

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՈՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գլաւ Ալի Ճառաէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանկունների Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته در
صاحب امتیازی: اوهانس فرید
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱՆԱԿԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Նամակներու	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՍՊԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 գրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մանաւանդ պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

ԿՆԿԱՆԸ ԵՐԵՍԷՆ

Պէպէքի պարտէզը հմայիչ զբօսավայր մըն է բնութեան սիրահարներուն համար։ Դաշտի մը չափ ընդարձակ այս բառիը կը հովանաւորին դարաւոր կաղնիներ, որոնց ստուերախիտ հովանին թաւ անտառի մը պատրանքը կուտայ, ծառէ, կանանչութենէ ու թռչուններու ճվլտուքէն հեռու ապրող քաղքենիներու սրտին։ Դեռատի ամշներ, ամուսնութեան նախերգանքը յարդարող զոյգեր, ցուցադրուելէ հաճոյք զգացող աշխարհասէրներ, ընտանեկան խումբեր և չարաճճուան մը քրտնաջան աշխատութիւնը հաճելի կազդուրով փոխարինել տենչացող գործի մարդիկ առհասարակ հոն կը փութան ամրան կիրակիները։ Բնութիւնը, արուեստը, կանացի արդուզարդը, ճաշակներու պէպիսութիւնը ճշմարտապէս պսպղուն զանազանութիւն մը կը յօրինեն պարտէզին մէջ և ծովը որ կը ծոցանայ հոն, զբօսաշրջիներուն առջեւ կը պատկերացնէ ծովանկարներու ամէնէն գլուխ-գործոցը։ Այվազովսքիի վրձինէն աւելի իրական ու աւելի հմայիչ։

Ծով չէ հոն այլեւս Վոսփորը՝ և ոչ ալ լուռ ու հեզասահ խորդաւորութիւն է որ կը տիրէ հոն, Առնավուտ գիւղի հոսանքը զարասատ գետի մը երեւոյթը տուած է կապոյտ ջուրերուն, որոնք Պէպէքէն սկսեալ մինչև հարիւրաւոր մէթր հեռուները կը փրփրին, կը ճողան, կը վազեն ու կը հոսին ուղիղօրէն՝ մեծ աղմուկով ու սպառնական սասսով։ Նաւակներ, մակոյկներ, չոգեշարժ կամ թիավար, շոգենաւեր մեծ ու պզտիկ, այլազան երանգներով ու տարբեր ձեւերով կը կոցեն ալ ու ձախ՝ վառ գործունէութիւն մը պարզելով ծովուն երեսը, մինչդեռ պարտէզին ուղղակի դիմացը՝ Գանտիլլիի բարձրաբերձ սարերը բոլորովին տարբեր դարձուածքով մը իրենց կանանչափայլ գեղեցկութեան վրայ կը հրաւիրեն ուշադրութիւնը ամէնուն։

Ասոնց ամէնքը մօտէն դիտելու, զանոնք մօտէն վայելելու ու գէթ մէկ քանի ժամուան համար նոր կեանք մը ըմբոշխնելու տենչով կիրակի իրիկուն մը մէկ քանի ընկերներով գացինք հոն։

Պարտէզը լեցուած էր գրեթէ։ Նըւագները կը հնչէին, կառօսները կ'երթեւեկէին, գարնջուրը, օղին, և ամէն կարգի ըմպելիները սեղաններուն չուրջ կը դառնային, վերջապէս ինծի մը, ոգեւորութիւն մը, որուն նմանը հաղուագէպ է տեսնել ուրիշ զբօսատեղիներու մէջ։

Մէկ երկու անգամ պարտէզին շրջանը ընելէ ետք կեդրոն տեղ մը նստանք, ուրկէ կարելի էր դիտել անցուդարձ ընողներուն մեծամասնութիւնը։ Մեզմէ քիչ մը հեռուն սեղանի մը առ-

—Ճանչցա՞ք, հարցուց զայն ակնարկելով։

—Ո՛չ, ըսի, ո՞վ է որ։

—Ժամանակով մեզի դրացի եղած են և ես մօտէն կը ճանչնամ, յարեց։ հանրածանօթ դէմք մըն է, ուսեալ, զարգացած անձնաւորութիւն մը, որ երբեմն բաւական չահաւէտ գործ մը ունէր ու ամսական երեսուն ոսկիին դրամ չէր ը՞ներ։

— Հիմա ինչո՞ւ այսպէս է, հարցուցի։

—Կնկանը երեսեն այս վիճակին ինկաւ, պատասխանեց։

Հետաքրքրութիւնը արթնցած էր մէջս, որ մանաւանդ ալ աւելի կը հրահրուէր երբ մարդուն երեսը նայէի։ Խօսակիցս շարունակելով խօսքի,

—Այս խեղճը, ըսաւ, բաւական բարեկեցիկ ընտանիքի մը զաւակն էր և հմուտ եւրոպական մէկ քանի լեզուներու, որոնց շնորհիւ յարաբերութեան մտած էր օտար հաստատութիւններու հետ և չատ գոհացուցիչ կեանք կը վարէր։ Մի՛ նայիր հիմակուան անկեալ վիճակին, սիրուն ու շիք երիտասարդ մըն էր, որուն բարեկրթութիւնն ու կենցաղագիտութիւնը տեսնողներ հիացնելու կը մնային։ Աղջիկներու ծնողներ մանաւանդ, չորս կողմը կը յաճէին ու ամէն կողմէ առաջարկներ կ'ուղղուէին իրեն արժանաւոր ու հարուստ աղջիկներու հետ կարգուելու։ Ինք սակայն որ Եւրոպացիներու հետ ընտանեկան յարաբերութիւններ ալ մշակել կը փափաքէր, ամէն բանէ առաջ կ'ուզէր ամուսնանալ այնպիսի աղջկան մը հետ, որ խօսիլ խօսեցնել գիտնար, գեղեցիկ ու սիրուն ըլլար և վայելչութեան ամէն պայմանները մարմնացնէր վրան։ Եւ սանկ աղջկան մը հետ ալ ամուսնացաւ։

Տիկինը սակայն իր միւս առաւելութիւններուն հետ մէկտեղ արդուզարդի ալ ծայրայեղ սիրահար մըն էր և նկատելով որ ամուսնոյն խէսլն ալ զարգացած ընտանիքներու հետ յարաբերութիւն մշակել ու անոնց շնորհիւ առաջադէմ դիրքի մը տիրանալ է, ինքն ալ ամէն բան կը զոհեր օրուան նորոյթին հանելու և տան կահկարասիներէն սկսեալ մինչև հագուստն ու կապուտաը եղանակին պահանջներուն հաշտեցնելու նպատակին։

Երիտասարդը քանի մը հարիւր ոսկի խնայած էր ամուրիութեան շրջանին։ այդ դումարը վեց ամուսն մէջ իր վերջաւորութեանը հասաւ և խեղճ նոր փեսան հիմա ամսական երեսուն ոսկին սպառելէ ետք մէկ կողմէն ալ պարտական կը մնար դերձակուհիներուն, գոչկակարներուն, գոնարավաճառներուն և ուրիշ նորոյթի վաճառականներուն։

Եւ հակառակ այս աւերիչ զոհողութիւններուն ու չափէն աւելի ընդլայնուած յարաբերութիւններուն, ամսական երեսուն ոսկիի հասնող շահը ուր որ էր հոն կը մնար առանց քայլ մը առաջ անցնելու։ Իրաւ է որ հիւրերը յորդառատ պոռթկացումով մը կ'այցելեն իրենց, գիշերները թղթախաղի սեղաններ կը յարդարէին, դաշնակահարութիւններ կ'ըլլային, բայց ասոնց ամէնքը առ այժմ երիտասարդին խնայութիւններն սպառելէ ու նոր հարսին համար ծանօթներու լայն շրջանակ մը պարզելէ ուրիշ բանի չէին ծառայեր, և յոյսերը կը մնային միշտ չոր յոյս։

Տարի մը ետք արդէն տենդոտ շրջանը սկսած էր երկու ամուսիններուն համար։ Երիտասարդը զգալով իր առած քայլին սխալ ըլլալը, կը փափաքէր ետ դառնալ մտած ճամբէն որ արդէն սկսած էր անդունդին եզերը առաջնորդել զինք։ հիմա խեղճ ալան գործնականապէս հասկցած էր որ ոստում չկայ կեանքի մէջ և դիրք դրաւելու ամէնէն ուղիղ ու արագ միջոցը ատիճանական զարգացումն է։ ուստի այս ճշմարտութեան համոզուելէ ետք նկատելով որ եթէ երկրորդ տարին ալ շարունակէ առջի տարուան կեանքը, անկումը անխուսափելի պիտի ըլլայ, որոշած էր կանգ առնել գահավէժին գլուխը։

Կինը սակայն գաղափարակից չէր էրկանը։ անիկա գիտնալով հանդերձ որ իրենց նիւթական վիճակը չի ներեր այս չռայլ նորաձիրութիւններուն, չէր կրնար հրաժարիլ եղանակին պահանջները հետապնդելէ և չարունակ միջոցներ կը խորհէր, որպէս զի Բերայի ամէնէն փայլուն ու աչքառու կինը ըլլալու փառքը վայելէ միշտ։

Ասկէ՝ թէպէտ անհամաձայնութիւն մը ծայր առաւ երկուքին միջեւ։ կինը սկսաւ պաղ վերաբերում մը ցոյց տալ էրկանը հանդէպ ու արտում երեսով ներկայանալ անոր, մինչդեռ երիտասարդը հիմա ա՛լ աւելի սիրով փարած ամուսնոյն՝ չէր գիտեր ինչպէս գրաւել անոր սիրտը։

Երիտասարդ ալ այսպէս կաղն ի կաղը անցաւ, և երիտասարդը փոխանակ ա՛լ աւելի զարգանալու, առաջանալու, սկսաւ յետադիմել։ Մէկ կողմէն հին պարտքերը կը կարգադրէր, միւս կողմէ ալ չկրնալով կնոջը նորոյթի պահանջները գոհացնել, սրտանց կը ցաւէր ու ամէն օր պաշարուած էր խոր մտատանջութիւններով։ Այս անել կացութիւնը գործին ալ սկսած էր վնասել, խեղճ տղան հանդարտ գլխով չէր կրնար հետապնդել աշխատութիւնները, որոնք հետզհետէ նուազ արդիւնաւոր ըլլալ կը սպառնային։

Առաւ մը երբ դեռ գործի չէր զացած, տեսաւ որ կարուէիի մը աշակերտը ծանր ցայտգազեստ մը բերաւ տուն։ Տիկինը վերնայարկը կը գրասնուէր։ ինք հետաքրքրութեամբ բացաւ ծրարը ու զարմանքով տեսաւ որ տասը ոսկի արժողութեամբ հագուստ մըն էր։ ինք չէր ապսպրած, տիկինն ալ չէր պատուիրած ոչ ոքի։ տիկինն ալ չէր ուզեր ցաւ տուող գինովը։ Խեղճ մարդը ի զուր թախանձեց, սպառնաց դրան առջեւ, կինը անգամ մըն ալ չերեւցաւ իրեն որուն տաղտուկներէն զերծ մնալու համար այն շաբթուն իսկ ուրիշ թաղ մը փոխադրուեցաւ։

Այս դէպքերէն ի վեր հինգ վեց տարի անցած է և թշուառ մարդը ասմէկու մը վրայ տեսայ չատ հաւնեցայ...

—Բայց տասը ոսկիէն պակաս չեն կարեր աս, առարկեց էրիկը։

Կինը կակազեց։

—Խնայողութիւններ բրած եմ քեզմէ ծածուկ, ըսաւ, ու կ'ուզէի անակընկալ մը ընծայել քեզ այս ցայտազգեստով։

Երիտասարդը թէև չկրնար այս վրան բաց սուտը, բայց որովհետև չափազանց սիրել սկսած էր կինը, զայն երես չհանելու համար անգիտանալ ձեւացաւ ու միջադէպը գոցուեցաւ։

Կինը սակայն այսչափ ծանր մեղանչումէ մը այսչափ ամսան աղատելէն քաջալերուած, երկու ամիս ետքը ա՛լ աւելի ճոխ չրջազգեստով մը ներկայացաւ։

Ո՞ւրկէ կը գոյանային այս չրջազգեստները, ո՞վ կը վճարէր տարին երեք անգամ փոխուող ծանր գլխարկներուն փոխարէնը։ էրիկը չուզեց ամէնց վրայ մանրամասն քննութիւն մը կատարել, օրուն եղբակացութիւնը ապահովապէս ամուսնալուծումի պիտի առթէր։ Եւ խեղճ մարդը, ապուշ մարդը այնչափ կը սիրէր ամուսինը որ ամուսնալուծումը մահացում պիտի ըլլար իրեն։ Ուստի փոխանակ մերկապարանոց իրողութիւնը ստուգելու, սկսաւ կամաց կամաց թաղուիլ անըստուգութեան մէջ։ Ալ կէս առ կէս զեղչուած էր կորովն ու աշխատութիւնը, վիշտն մեծութիւնը ժոռնալու համար սկսաւ առատ իրիկուն խմել մեծ քանակութեամբ, չմոռնալով ցորեկներն ալ ներքին բոցը բռնկցնել։

Տարի մը ետք քայքայուած էր երիտասարդին ա՛նքան սիրուն, ա՛նքան գեղեցիկ ֆիզիքականը, որուն հաւասարած էր նաեւ անոր մտաւորականն ու բարոյականն ալ։ հիմա հազիւ ամիսը տասը ոսկի կրնար հանել, ինչ որ իր օղին ու անձնական ծախսին չէր բաւեր։ Միւս կողմէ տունը անտես ձեռքով մը կը կառավարուէր նախանձելի շայլութեամբ և տիկինը իր փափաքին համեմատ միշտ կը մնար ամէնուն ուշադրութեանը առարկայ՝ Բերայի մէջ։ Երիտասարդին վրայ մտածող անգամ չկար, անոր անկումը, հալումաշ կացութիւնն ու ալքօլամոլ թշուառի երեւոյթը հաճոյքով կը դիտուէր տիկինին կողմէ որ արդարացում կուտար ինքներին միշտ դայն արհամարհելու և պերճ կեանքը չարունակելու։

Եւ այս թշուառը դեռ կը սիրէր կինը, առաջուանէն տասնապատիկ աւելի սիրով։

Օր մը ալ երբ լաւ մը արբենալէ ետք տուն պիտի վերադառնար, դուռը գոց գտաւ երեսին։ տիկինը պատուիրած էր ծառային որ ներս չառնէ այլ ևս գլխու ցաւ տուող գինովը։ Խեղճ մարդը ի զուր թախանձեց, սպառնաց դրան առջեւ, կինը անգամ մըն ալ չերեւցաւ իրեն որուն տաղտուկներէն զերծ մնալու համար այն շաբթուն իսկ ուրիշ թաղ մը փոխադրուեցաւ։

Այս դէպքերէն ի վեր հինգ վեց տարի անցած է և թշուառ մարդը ասմէկու մը վրայ տեսայ չատ հաւնեցայ...

—Բայց տասը ոսկիէն պակաս չեն կարեր աս, առարկեց էրիկը։

Կինը կակազեց։

—Խնայողութիւններ բրած եմ քեզմէ ծածուկ, ըսաւ, ու կ'ուզէի անակընկալ մը ընծայել քեզ այս ցայտազգեստով։

Երիտասարդը թէև չկրնար այս վրան բաց սուտը, բայց որովհետև չափազանց սիրել սկսած էր կինը, զայն երես չհանելու համար անգիտանալ ձեւացաւ ու միջադէպը գոցուեցաւ։

Կինը սակայն այսչափ ծանր մեղանչումէ մը այսչափ ամսան աղատելէն քաջալերուած, երկու ամիս ետքը ա՛լ աւելի ճոխ չրջազգեստով մը ներկայացաւ։

Ո՞ւրկէ կը գոյանային այս չրջազգեստները, ո՞վ կը վճարէր տարին երեք անգամ փոխուող ծանր գլխարկներուն փոխարէնը։ էրիկը չուզեց ամսո

որոնց ծախքը կրկնապատիկն է Երիկ մարդուն վասակին։

Ուրիշներ ալ սկսան քստմնելուցնչ պատմութիւններ ընել ընտանեկան բարոյականի դէմ մեղանչող, նոյն իսկ աղջիկներ ալ խառնելով քաղաքային կեանքի մէջ։ Արդարեւ բարեխառնաբար բացառութիւններ են այս կարգի աւերիչ մոլութիւններ և մասով կը համբուրին ընտանեկան սրբութիւնը եղծանողներ։ սակայն բացայայտ է որ երբ վարակիչ հիւանդութիւն մը անխնամ ձգուի ու արգելիչ միջոցներ ձեռք չառնուին կրնայ մեծ հանմանութիւններ առնել ան ու առներ ընայինը ընել։

Զարիքը արմատէն պէտք է խլել։ նախ չռայլութեան դէմ անհրաժեշտ է զինուիլ որ միակ օրորոցն է կիներու և աղջիկներու անկումին ու ընտանիքներու փճացումին։

Ո՛րչափ ալ ծանր ու դժուար ըլլայ այս կարգի փտիկ նիւթերու վրայ գրել ու խօսել, պէտք չէ բարձի թողի ընել ու թոյլատրել որ վերքը փտախտի վերածուի։ Բարոյիչներ, տաներէցներ, հրապարակագիրներ ու ընտանիքի պետեր, պէտք է զգուշացնեն կիներն ու աղջիկները ծայրայեղ նորաձիրութենէ, որ ամէն զոհողութիւն ընել կուտայ անոնց։

ՏԻԿԻՆԻ ՄԸ ԽՕՍՔԵՐԸ

Ե. Թօլայեանին

Եթէ իբր ճշմարտութիւն կ'ընդունինք թէ համբերութիւնը կեանք է, պէտք է միեւնոյն ատեն ընդունինք որ չափազանց համբերութիւնն ալ տանջանքներու առնելին է։ Ալ կը բաւէ օրէցք ատեն որ լռեցինք և գլուխ ծռեցինք ձեր՝ կիներու հասցէին ուղղած կարգ մը ոչ-շիք և ոչ վայելուչ խօսքերուն։ սակայն ասկէ վերջ չենք կրնար հանդուրժել, Պ. Թօլա՛։ Սիրելի բարեկամ և սիրելի պարոն Կալոյ, այսօր պարտ անձիս համարելով կուգամ իմ սեռակիցներս պաշտպանել ձեր սուր սլաքներուն դէմ։ Ո՞վ պաշտպանութեան թրջսթին վարիչը, դուք երբեք մի՛ կարծէք որ մենք կիներս, այդ ասոիճան սատրացանք, որպէս զի ամէն չաթեու նիւթ ըլլանք ձեր քրոնիկին և ձեր գրիչին տակ բամբասուինք։

Պ. Թօլա՛, պէտք է գիտնաք որ մենք ալ մարդ ենք և այրական սեռէն շատ առաւելութիւններ ունինք։ եթէ կիները անխելք, տխմար ու ագէտ կը կարծէք, չարաչար կը սխալիք և շատ սեղմ կը գտնեմ ձեր գաղափարը կիրառ մասին։ Իսկ եթէ դուք ալ խել մը մարդոց պէս այնպէս կը դատնիք թէ մենք կիներս Ադամին կողէն չհնուած ըլլալուս համար էս-մարդ ենք, բոլորովին կը սխալիք։ հաստատապէս համոզուեցէ՛ք որ ձեզ պակաս թողլով մենք կատարելագործուած ենք։ Եթէ մենք պակաս և անխելք ըլլանք, դուք ալ աւելի կ'ըլլաք, քանի որ ձեր մայրերը կիներ են։ Զենք հակնար թէ ինչո՞ւ համար միշտ մեզ ունիք ձեր գրիչին տակ և ինչո՞ւ ամէն յօդուածագիր մի միայն մեզմով կ'զբաղի։ Արդէն եթէ տասը մասերնիս ալ մոմ ընելով վառենք դարձեալ ձեր աչքին իբրեւ ոչինչներ կ'երեւանք։

Դո՛ւք, Պ. Թօլա, ամէնէն աւելի աղէկ գիտէք թէ բոլոր հասոյքները առանց կնոջ, վարդ չունեցող գարնան կը նմանին։ Մենք սալօնները վարդն ենք, առանց մեզի խստանալնեցէ՛ք որ համ չէք առներ կեանքէն։ Ի՛նչ, կը վախենաք որ երե՞ս կ'առնենք։ Հոգ չէ, այսօր ալ կը ներենք ձեզի։

Սիրելի՛ բարեկամ, եթէ չարունակէք առ առանկ և ամէն օր ու ամէն առիթով կիներուն միսը ուտէք, այն ատեն պիտի խնդրենք որ մեզի ալ քիչ մը ձեռագրի թուղթ և հոգ չէ կոտրած ալ գրիչ մը փոս տաք... փոխարինելու համար մեզի դէմ ձեր գրածներուն։ Եկէք անգամ մըն ալ ձեր անձին մասին մեզմէ տեղեկութիւն ուզեցէք — որովհետեւ մենք ձեզմէ աւելի՛ լաւ կը ճանչնանք ձեր անձը — և պիտի տեսնաք թէ մենք ինչե՞ր գիտենք ձեր մասին։

Մէկ բան մը միայն պակաս մնաց, ձեզի արձակում տալը։ ուրեմն ի ծնունդենէ մինչեւ ցայսօր զոր ինչ գործեալ էք, Աստուած թողութիւն չնորհեսցէ։

Կ'սպասեմ ճակատաց ձեր պատասխանին և եթէ կը յանդգնիք դարձեալ քաշքշեցէք մեզի։

ՄԱՆԻՇԱԿ

Պոլսիս։

ԲԱՄԲԱԿ

Լիվրբուլ, 18 Հոկտեմբեր

Տրամադրելի 6.50

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

19 Հոկտ. 1906

Հեռագրական գործակալութիւնը մինչեւ թերթիս ապուած միջոցին չհասցուցեց Բարիզի Ակաբանին գիները։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՁԱՌԸ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՑ. — Համաւաւոր Բրուլի ընտանիքէն աղջկան մը ամուսնութեան հանդէսին առթիւ, Բրուքսանց Հիլիէլ Վիլլային մէջ, կայսրը հետեւեալ բանախօսութիւնը արտասանեց.—

«Ցարգելի՛ ամոլ. — Բոլոր նեկկաներուն բարեհաղթութիւնները և ազօթքները չշնչապատեցին ձեզ եկեղեցիին մէջ, և որոնք պիտի ընկերանան ձեր կեանքին ամէնէն հեռաւոր ճամբան վրայ։ Շատ մը դիւռատի զոյգերու համար, որոնք պետական ծառայութեան մէջ չեն, կամ մասնաւոր կոչում մը չունին, ձեզմէ աւելի դիւրին պիտի ըլլայ պատասխանել սա՝ հարցումին թէ ինչ կերպով կը խորհին վարել իրենց կեանքը։ Եթէ լուրջ մարդիկ են, պիտի աշխատին իրենց ընկերին օգտակար ըլլալ և սիրելիչ, օգտակար ըլալ հանրութեան, որուն կը վերաբերին և ասով նաև Պետութեան։ Բայց տարօրինակ երեւոյթ մըն է որ այսօրուան օրս երկու սեռէ երիտասարդները իրենց սեփական եսը առաջ քշելով, զայն իրենց վարմունքին կեդրոն կ'ընեն, և եռանդ ու աւիւն կը դնեն իրենց յարմար դատած իրաւունքը չնչտելու, և այդ անվատ իրաւունքէն անսանման ազդեցութիւն և պատկառանք առաջ բերել։ Այսպէս խորհելով կը մոռնան սա՝ ամէնէն կարեւոր պարագան թէ իրաւունքը ամէն տեսակ պարտաւորութիւններով պայմանաւորուած է։ Առանց պարտաւորութեան իրաւունք չերեւակայուիր։ Առանց պարտաւորութեան իրաւունքը կ'առաջնորդէ անսիրելութեան և անսանձութեան։ Դեռ նոր դուրս ելանք եկեղեցիէն, ուր լսեցինք խօսքերը Անոր՝ որ աշխարհի մէջ ամենաբարձր դիրքը պէտք է ունենայ իբրեւ Որդի Աստուծոյ, և որուն կեանքը բոլորանուէր զոհուեցաւ իր մարդկային եղբայրներուն համար գործելու պարտաւորութեան կատարման։

«Թո՛ղ ձեր կեանքը լեցուի անո՛վ, զոր մեր ամէնէն մեծ և ամէնէն պայծառամիտ խորհողը, Բանի՝, հարկ անհրաժեշտ կամ պարտաւորութիւն կոչեցած է, թո՛ղ ձեր կեանքը այդ սկզբունքին տիրապետութեան տակ մնայ միշտ։ Բարի Աստուած գործելու փառաւոր ասպարէզ մը պարգեւած է ձեզի, իմ սիրեցեալ հարս ու փեսայ։ Այդ ասպարէզն է ապրիլ ձեր գործաւորներուն և անոնց ընտանիքներուն համար։ Երբ ձեր համաւաւոր գործարաններուն մէջ մտնէք, լցո՛ւ ձեր ներկայութիւնը չնորհապարտ սիրով թեթեւցնէ գործաւորին ծանր աշխատութիւնը, և ձեր մէջ լցո՛ւ ողջունեն Բրուքի թնդանօթարանին հիմնադիր հօր բարերար ոգին։ Գործաւոր ընտանիքներուն տունէն ձեր ներս մտած ատեն լցո՛ւ մասնուկները և կիները տեսնեն ձեր մէջ անոյշ պարիկ մը, որ իր երեւումով արցունքները ցամքեցնէ, կարօտութիւնները մեղմացնէ, բեռները թեթեւցնէ և օգնէ դժուարութեանց տակալու գործին։ Իմ սիրեցեալ աղջիկս հա՛րս, ձեր ազդեցութիւնը և ասոր համապատասխանող աշխատելու ոգեւոնակութիւնը և արդի պէտքերուն համաձայնող գործառնութեան, յառաջդիմական զարգացումը թող պահպանեն մեծ գործարանին հիմնադրին սկզբունքները։ Երանի՛ թէ յաջողէիք գործը պահել ա՛յն բարձրութեանց վրայ, ուր հասած է, մեր գերման հայրենիքին մատակարարելով յաւէտ այն պաշտպանութիւնը և վայելքը, որոնց չէ կրցած հաւասարիլ աշխարհի մէջ ո և է ազգ։ Ոսկի տառերով «պարտաւորութիւն» բառը քանդակուած է ձեր տունին դրան վրայ, և անոր գործադրութիւնը պիտի թեթեւնայ աշխարհի վրայ գըտնուած ամէնէն սիփիարար զգացումով, ա՛յն է՝ կարենալ աշխատիլ իր մարդկային ընկերներուն բարօրութեան համար։ Լաւ այսմ թո՛ղ օգնէ ձեզի բարին Աստուած, և ձեր լուսահոգի հօր իմ պատուական սիրեցեալ բարեկամիս, որ այսօր լուսապայծառ երկնից բարձունքէն ձեր վրայ կը նայի, օրհնութիւնը առաջնորդ ըլլայ ձեզի անտեսանելի կերպով։

«Իմ այս բարեկամութիւնս, որ տղայ հասակէս զիս կապած է ձեզի, կը յայտնեմ ի սրտէ ձեր երկուքին, և որչափ որ կրնամ, հաւատարիմ պիտի մնամ ձեզի։ Մեր սրտին բոլոր զգացումներուն թարգման կ'ըլլանք, երբ մեր բաժակները կը բարձրացնենք և կը խմենք ծաղկահասակ ամոլին բարօրութեանը»։

ԼՈՐՏ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԸ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.— ԱՆԴԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.— Բարիզի պատուոյ քաղաքացիութեան իրաւունքը մեծ հանդիսաւորութեամբ տրուեցաւ Լորտ Քաղաքապետին։ Ցեռաոյ հայկերոյթի Քաղաքապետարանին մէջ։ Բարիզ ամբողջ ոգեւորութեան մէջ է, անգլիական և ֆրանսական դրօշները կը ծածանին ամէնուրեք, և սրտագին համաձայնութեան վերաբերութիւններ կը փոխուին ամէն կողմ։ Լորտ Քաղաքապետին աւանդական թափորը, որուն մէջ Ֆրանսայիներուն համար տարօրինակ տարաձեւերով հեռեւորդներ կ'երեւին, կեղծամներով և բիրերով, հիացում և հետաքրքրութիւն առաջ կը բերեն մանաւանդ ֆրանսացի տղայոց վրայ, որոնք ամէնէն աւելի ապշութեամբ կը դիտէին Լորտ Քաղաքապետին նշանաւոր կառապանը՝ Մր. Ռայթ, ո՛րքան տարօրինակ արտաքին զարդարանքով նոյնքան ալ մարմնեղ։ Բարիզի կէսը առնուազն թափորին կը հետեւէր տեսնելու առաջին բարիզեան Լորտ Քաղաքապետը։ Թափորը անգամ Բարիզի կէս երկվեցեակ թաղերէն մինչեւ Քաղաքապետարան հասնելու համար։ Ամբողջ ճամբան կը բացուէր ոստիկաններուն կողմէ, որոնց ձիասպիտակ ձեռնոցներով հիւրերը կ'ողջունէին հանդիսաւորապէս։ Գործառնութիւնը դարձած էին կէս օրէ վերջ։

Ճիշդ ժամը երկուքէն առաջ արեւոտ պայծառ օղով մը Մր. Ռայթ իր բովանդակ չքեղութեան մէջ իր կառքին չորս ձիերը ճամբայ հանեց Մեծ Պանդոկէն, և Օբերայի հրապարակէն դառնալով մտաւ Ավընիւն։ Ամբոխը՝ յապուշ կրթեալ՝ բերանաբաց կը դէջէր.— «Ահա՝»։ Մր. Ռայթի կեղծամը և յարակից արդուզարդերը թմբեցուցին բարիզցի մանչերը, և ծափերէ առաջ վայրկեան մը մոռացին։

Վերջապէս Քաղաքապետարանին առջեւ։ Լորտ Քաղաքապետը իր ընկերներով անցաւ գորգ փռուած սանդուխներէն, երկու կարգի վրայ թափառաներու մէջէն, դէպի Ասազ Դահլիճը, ուր Բարիզ և Լոնտոն քաղաքներուն զինանշանները քով քովի կը շողային, և ծաղիկներու փունջեր ամէն կողմ։ Լորտ Քաղաքապետին մականը և սուրը որոշուած տեղը դրուեցան, քաղաքապետ Շոթառ և Լորտ Քաղաքապետը քով քովի կեցան, և Մ. Շոթառ բարի գալուստ մաղթեց Լոնտոնի քաղաքապետութեան Բարիզ քաղաքին ապարանքին մէջ, ուր արձանագրուած կը մնան Բարիզի բոլոր մեծ գործառնութիւնները, բայց ուր ամէնէն աւելի պատուականը և յարգին պիտի ըլլայ այսօրուան գործառնութիւնը։ Բարիզցիներուն խանդավառութիւնը ցոյց տուաւ թէ Լորտ Քաղաքապետը և Լոնտոն քաղաքին Քաղաքապետութիւնը ո՛րքան ժողովրդական էին։ Բարիզի ծաներուն մէջ կար արձագանգ մը երկու Տէրութեանց միջեւ համաձայնութեան բարի գործին առթիւ մատուցուած զգացումներուն, և որուն հաճար Բարիզ յաւէտ երախտապարտ պիտի ըլլայ Լոնտոնի։

Ներկայ այցելութիւնը բարեկամութեան հանդիպում մը և նաեւ քաղաքական հասարակաց շահերուն գործաւորական հանդիպում մըն է։ Լորտ Քաղաքապետը և Լոնտոն քաղաքին քաղաքապետութիւնը, բաւ Շոթառ, պէտք է իրենք դիրենք իրենց տունը նկատեն Բարիզի մէջ։ Կը յուսայ թէ քաղաքակիրթ ազգերու մէջ քաղաքապետութեան հասարակաց զարգացումը անդլիա-ֆրանսական համաձայնութեան պիտի տայ օգտակարութեան, ամրութեան և դրական արժանաւորութեան այն նկարագիրը, որ պիտի տեսնուի երկու մեծ ժողովուրդներուն մտերմական յարաբերութեանց մէջ։ Երբ բազմանշիւն կեցցէները աւարտեցան, Լորտ Քաղաքապետը պատասխանեց անգլերէն.—

«Տէր Նախագահ և Տեա՛ր.—Լոնտոնի Քաղաքին Քաղաքապետութեան անունով, և մասնաւորապէս իմ պաշտօնակիցներուս, և այսօր ինձի հետ գտնուող բարձր պաշտօնակիցներուն անունով, ջերմագէս շնորհակալութիւն կը յայտնեմ բարի գալուստի այս սրտագին խօսքերուն, զորս, Տէ՛ր Նախագահ, արտասանեցիք ի դիմաց Բարիզի Քաղաքապետութեան։ Լոնտոնի Քաղաքապետութեան համար ամենամեծ խնդութիւն եղաւ ընդունիլ Քաղաքապետական Մորհուրդին հրաւէրը պաշտօնական այցելութիւն մը տալու ձեր հիանալի քաղաքին։ Իմանալով հանդերձ թէ բարեկամական ընդունելութիւն մը պիտի չնորհուի մեզի, պատրաստուած չէինք այն ժողովրդային, պերճաշուք և խանդավառ բարի գալուստն՝ որ ամէնուն կողմէ կը շնորհուի մեզի մեր ժամանումէն ի վեր, և մասնաւորապէս այսօր, և որմէ կ'ապահովեմ ձեզ թէ խորապէս զգածուած ենք։ Վերջին քանի մը տարիները նշանաւոր եղան այն անկեղծ բարեկամութեան համար, որ անգամ մը ևս յայտնուեցաւ ձեր երկրին և մերինին միջեւ։ Բարեկամութեան այդ վերազարթնումը սկսաւ Բարիզ այցելութեամբ, չնորհաշնորհ Վեհապետին՝ Իսուարտ Ի. Թագաւորին, և Լոնտոն փոխադարձ այցելութեամբ նախագահ Լուպէի։ Աւելի ճոխացաւ բրիտանական նաւատորմին Պրեսթ այցելութեամբ, և ֆրանսական նաւատորմին Բորթսմութ այցելութեամբ անցեալ տարի, երբ ինչպէս գիտէք, ֆրանսացի ծովակալները և նաւազները ընդունեցինք մեր Քաղաքապետարանին մէջ, կիլտնօլ։ Աւելի վերջերս չարունակուեցաւ Բարիզի Քաղաքապետական Խորհուրդին Լոնտոն այցելութեամբ, և փոխադարձ այցելութեամբ Լոնտոնի Նահանգային Ժողովին Բարիզ անցեալ Փետրվարին։ Եւ հիմա, անգամ մը ևս, այս բարեկամութիւնը ամենաբարձր աստիճանի վրայ յայտնուեցաւ այսօր ձեր մեզի չնորհած հիւրընկալութեամբ։ Կը յուսամ և վստահ եմ թէ մեր երկու մեծ ազգերուն և ժողովուրդներուն միջեւ և մեր երկու մայրաքաղաքներուն միջեւ այս Մտերմական Համաձայնութիւնը երթալով պիտի աճի, և ծիրանացիներուն ու Անգլիացիներուն միջեւ աւանդական եղբայրացութիւնը ընդ երկար պիտի շարունակէ և յաւէտ գերակշիռ պիտի ըլլայ։ Անկեղծօրէն չնորհակալ եմ ձեզի, Տէ՛ր Նախագահ և Տեա՛ր, այսօրուան ձեր խանդավառ ընդունելութեան համար, և կ'աղաչեմ որ վստահ ըլլաք թէ յաւէտ այս ընդունելութիւնը պիտի նկատենք չնորհապարտ և անորժելի զգացումներով»։

Սըր Ճորճ Ֆոստէ-Փիլիբս հիւրերը դուարձացուց ֆրանսական յատակ գաւառարարեալ մը չնորհակալութիւն յայտնելով իրենց եղած գեղեցիկ ընդունելութեան համար, և ծանրանալով Համաձայնութեան եւրոպական արժէքին վրայ։

Անգամ մը Քաղաքապետարանէն պրծելով, Լորտ Քաղաքապետը և իր անդամակիցները Բարիզի միւս կէսէն վերադարձան, և ամբոխը, ընդհանուր ուրախութիւնը օդին մէջ, և ծափերը հեղգնեալ կը ստուարանային։ Սեաստորդ Գուլվառը Բարիզի ամէնէն բազմաշաղ կեդրոնին մէջ կը տարածուի, և գործի վրայ եղող այրեր ու կիներ, տղաքներ և աղջիկներ կը գոչէին.— «Կեցցէ՛ Լորտ Քաղաքապետը»,— «Կեցցե՛ն Անգլիացիք» աղաղակը կուգայ ծառի մը գագաթէն, յետոյ հանդիպակաց պատուհանէ մը, որ կը շողշողար ծիծաղալից աղջիկներուն վարդ դէմքերով։ Դարձեալ «Կեցցէ՛ Լորտ Քաղաքապետը» և «Կեցցէ՛ Անգլիա»։ — «Հուրրա՛, Բարիզը ինչպէս կը գրտնէք»։— «Ինչ կը տեսնէք»։— «Կեցցե՛ն Մր. Ռայթի կեղծամները», կը գոչէ մէկը։

Երիզի մէջ Մ. Ֆալիէռի և անգլիացի հիւրերուն միջեւ նոյնիմաստ բաժակաճառեր արտասանուեցան։ Ոգեւորութիւնը կատարեալ էր։

Երկրորդ երիկունը փառաւոր հայկերոյթ մը տրուեցաւ Քաղաքապետարանին մէջ։ Հինգ հարիւր հոգի համար սպաս կար։ Մ. Ֆալիէռ ներկայ էր, նաեւ ֆրանսական ընկերութեան ամէն դասակարգէն ներկայացուցիչներ։ Անգլիոյ արքայական ընտանիքին, ֆրանսական նախագահին ի պատիւ բաժակաճառերէն վերջ, Մ. Շոթառ Լորտ Քաղաքապետին և իր անդամակիցներուն կենաց բաժակ առաջարկեց։ Լորտ Քաղաքապետը պատասխանեց.—

«Կրկին և կրկին չնորհակալ եմ այս պատիւներուն համար։ Առաջին անգամը չէ որ Լորտ Քաղաքապետը և իր անդամակիցները կը տօնուին Բարիզի մէջ։ Ինչպէս երբ երեսուն տարի առաջ հոս եկան ձեր հիանալի Օրէռայի Շէնքին բացման առթիւ։ Բայց անտարակոյս առաջին առթիւն է որ Լոնտոնի Քաղաքապետութիւնը ձեր Քաղաքապետութեան քաղաքավար և բարեկամական հրաւէրին պատասխանելով այսքան բազմութեամբ կուգան ձեր պերճաշունչ քաղաքին մէջ, և այսքան չնորհալից ասպէնկանութիւն կը վայելեն ձեր Քաղաքապետարանին մէջ։ Հետեւաբար այս այցելութիւնը մէկ հատիկ և յիշատակելի այցելութիւն մըն է, և իր պատմութիւնը միշտ պատուարեր և ականաւոր տեղ մը պիտի ունենայ մեր վաղեմի քաղաքակրթութեան տարեգրութեանց մէջ։ Տարի մը առաջ Բարիզի քաղաքական խորհուրդին նախագահը և անդամները, ուրախացուցիչ այցելութիւն մը տուին Լոնտոն, և իմ նախորդս իբրեւ Լորտ Քաղաքապետ մեծ խնդութիւնը և պատիւը ունեցաւ իբրեւ իր հիւրերը ընդունելու զիրենք Քաղաքապետարանին մէջ։ Հիմակ այսքան մտերիմէն ընդունելով մեզ Բարիզի մէջ, ջերմագէս և առատօրէն փոխադարձելիք այն միջոցին Լոնտոն քաղաքին մէջ ձեզի համար յայտնուած հոգածութիւնը և յարգանքը, և իմ միակ ցաւս ա՛յն է որ անցեալ տարուան Լորտ Քաղաքապետը (Սըր Ճոն Բաուտոն), որ այն ատեն ձեր հիւրընկալն էր, չկարողացաւ ընկերանալ մեզի։ Զեմ ուզեր այս հաւաքոյթը ճանձրացնել բաղդատելով Բարիզի և Լոնտոնի քաղաքապետական գործերուն վարչութիւնը։ Արդէն ձեր մէջէն շատերը տեղեակ են Լոնտոնի Քաղաքապետութեան գործելու մեթոտներուն և մարմիններուն, և մասնաւորապէս չնորհակալութիւն կը յայտնեմ Ժուռնիալ sk Տեպալի մէջ յօդուածագրի մը, որ անցեալ չաթեու ճիշդ և գեղեցիկ յօդուած մը հրատարակեց Լոնտոնի Քաղաքապետութեան պատմութեան, պարտաւորութեանց և պատասխանատուութիւններուն վրայ։ Կը բաւականանամ ընելով թէ դուք Բարիզի և մենք Լոնտոնի մէջ համատարած և յարատեւութեամբ կ'աշխատինք մեր կարողութեան համեմատ մեր քաղաքապետական վարչութիւնը արդիւնաւոր և յաջողակ ընելու, աւելցնելով առողջութիւնը, երջանկութիւնը և հանգստաւէտութիւնը ա՛յն ժողովուրդին, որուն պատասխանատու ենք։ Մեր մեթոտները աչքի զարնելու ասոիճան տարբեր են, բայց մեր նպատակը մէկ է և նոյն, եւ մեր զանազան եղանակներով կ'աշխատինք հասնիլ արդիւնաւորութեան նպատակին»։

ԼԻՕՆ ՔԱՂԱՔԻՆ ԲԱՆԱԼԻՆԵՐԸ.— Բարիզեան օրաթերթ Բուսկան կը պատմէ թէ Վիեննայի մէջ կը գտնուի առաջին կայսրութենէն մնացած չահեկան նշխար մը։ Գեղարուեստական ճաշակով դրուագուած երկու բանալիներ են այս նշխարը, զորս Լիօն քաղաքը 1805ին մատոյց Նաբոլէոն կայսեր, երբ ժողէֆին կայսրուհին հետ մուտ գործեց Ն. Վեհափառութիւն Լիօն քաղաքին մէջ, որ այս առթիւ հանդիսաւոր խրախճանութիւններ կատարեց։ Նահանգային Մորհուրդին նախագահը հեռեւալ խօսքերով յանձնեց բանալիները Նաբոլէոնի։ — «Վեհափառ Տէ՛ր, այս քաղաքին բանալիները ձեր ձեռքէն դատ ուրիշ ոեէ արժանաւոր ձեռքի մը մէջ չեն կրնար դրուիլ»։ Ի սկզբան բանալիները երեք էին, ճշմարիտ գլուխգործոցներ, որոնք իրենց վրայ կը կրէին Լիօն քաղաքին խորհրդանշանները և զինանշանները, Հերմէսի գաւազանը, զեկը, գլխիները, առիւծները և կայսերական արծիւները։ Զանոնք գծագրած էր Շինառ, դրուագած էր Անթուան Ասնիէ, երկուքն ալ իրենց արուեստին մէջ վարպետ։ 1814 Մարտին Աւստրիացիք Լիօն մտան, և քաղաքը պարտաւորուեցաւ ամբողջ եօթանասունրիսը որ 15,000 հոգի կերակրել։ Երբ Յունիս 9ին քաշուեցան, պարտեալ քաղաքին իբրեւ յաղթական կողոպուտ պահանջեցին այն բանալիները, որոնք ժամանակին յանձնուած էին Նաբոլէոնին։ Երկուքը իրենց տրուեցան, առարկելով թէ երրորդը կարելի չեղաւ գտնել։ Այս վերջինը հիմա Լիօնի միւզէոնին մէջ կը գտնուի, իսկ միւս երկուքը կը գտնուին Վիեննայի զինարանին հաւաքածոյին մէջ։

ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ ԴԻՆԵՐՈՒՆ ԲԻՐՁԱՑՈՒՄԸ.— Աւստրիոյ և Մաճառստանի մետաքսեղինաց վաճառականներու խառն մէկ յանձնաժողովը նիստ գումարելով, որոշեց մետաքսեղէն արդուզարդերուն ամէնուն ալ գիները դարձեալ հարիւրին տասը բարձրացնել։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԵՐԸ ՀՕԼԼԱՆԴԻՆ ՑԻՇԱՏԱԿԱԳՐԵՐՈՒՆՆ ԱՌԹԻՒ.— Դերման կայսրը խիստ բարկացած է այդ յիշատակագրերուն հրատարակութեան վրայ, կը գրեն Ֆրանքֆորթ-սիւր-Մայնէն։ Ն. Վեհափառութիւն անցեալ օր Մէկէրսդոլ դղեակին մէջ ամուսնական հանդէսի մը ներկայ էր, բայց հրաւիրեալները ամէնքն ալ իր դիտեցին անսովոր կերպով լուրջ դէմքը։ Կը սպասուէր որ Ն. Վեհափառութիւն հարանեկան ամոլին կեանքին բաժանում մը արտասանէ, բայց բնաւ խօսք չառաւ։ Հացկերոյթին վերջանալու միջոցին, երկու հեռագիրներ եկան, զորս կայսրը առանց բանալու քովը դրաւ։ Թանի մը վայրկեան վերջ հայկերոյթը աւարտեցաւ, և երբ հիւրերը առջեւի յարկին սրահը գացին, կայսրը հեռագիրները բացաւ։ Անոնցմէ մին վարչապետ իշխան Պիւլովէն ղրկուած էր Հօմպուրգէն, և կայսեր կը հաղորդէր Հօլլանդ Ալեքսանդր իշխանին հրաժարականը Ալզաս-Լոռէնի Փոխարքայութեան մէջ իր ունեցած պաշտօնէն։ Կայսեր տրամադրութիւնները այդ միջոցին բնաւ լաւ չէին։ Հակառակ իր ծրագրին, ժամը 6½ին ճամբայ ելաւ, և կայարանին մէջ շատ կարճ բառերով հրաժեշտ առաւ իր հետեւորդներէն։

*** Երկար տարիներ Բրիսբիի քարտուղար եղող Բալամէնկի յօդուած մը կը հրատարակէ Հռոմի «Ֆիորանիէ»ի մէջ։ Հօլլանդի յիշատակագրութիւնները, գոնէ ի մասին Աւստրիոյ և Ռուսիոյ քաղաքականութեան վստահելի չեն այնքան, կ'ըսէ Բալամէնկի։ Բրիսբի 1887ին, 1888ին և 1889ին Պիզմարքի հետ անձամբ քննած էր Եւրոպայի միջազգային կացութիւնը, և կարգադրութիւնները ինք Բրիսբի իր ձեռքով ստորագրած է։ Բրիսբի իր օրագրութեան մէջ կը գրէ.— «Պիզմարք խաղաղութիւն կ'ուզէ, և կը ցաւի Ֆրանսայի և Ռուսիոյ կողմէ խաղաղութեան դէմ յարուցուած քինախնդրութիւններուն վրայ։ Բայց այդ քինախնդրութիւններէն չի վախնար, որովհետեւ Եւրոպական Զինակցութիւնը անոնց դէմ ամենալաւ երաշխաւորութիւնն է։ Վարչապետը կարիլի եղածը կ'ընէ Ռուսիոյ դէմ իր բարեկամութիւնը ցոյց տալու համար, բայց ի զուր։ Պիզմարք Զարին սիրոյն համար չատ բաներ ըրաւ, բայց ի՞նչ եղաւ վարձքը։ Ռուսիա գերմանական սահմանագլխին վրայ 300,000 զօրք համախմբեց։ Բայց Ռուսիա իր բանակին ուժին վրայ չի կրնար վստահիլ։ Ռուսիա անխոցելի կը թուի, բայց չէ։ Աւստրիա Լեհաստանի մէջ շատ մեծ համակրութիւն կը վայելէ։ Ալեքսանդր Գ. պատերազմ չուզեր։ Յորչափ Ֆրանսա հանգարտ մնայ, Գերմանիա ոեէ պատերազմի պիտի չմտնակցի։ Պիզմարք բնաւ տարակոյս չունի Աւստրիոյ անկեղծութեան վրայ։ Աւստրիոյ, Իտալիոյ և Անգլիոյ միջեւ հոմաձայնութեան լաւ աչքով կը նայի Պիզմարք, և կը յուսայ թէ մինչեւ հիմակուանէն աւելի զօրաւոր պիտի ըլլայ։ Իտալիա, ցորչափ խնդիրը խաղաղութեան վրայ է իրեն համար, մ'ըլլա ամէն բանի մէջ Գերմանիոյ պիտի հետեւի։— «Այս վերջերսական յայտարարութիւնները կ'ըսէ Բալամէնկի, բոլորովին կը խորտակէ նախկին վարչապետին դէմ Հօլլէոլի յիշատակագրութեանց մէջ գործածուած անուղղի վարմունքը։

ԵՐԲԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Գերման արտաքին գործոց նախարար Զիրչքի, որ Հռոմ կը գտնուի, Երբեակ Զինակցութիւնը զօրացնելու համար զանազան ծրագիրներ կ'առաջարկէ, ի մէջ այլոց՝ երեք վեհապետներուն մէկ տեսակցութիւնը։

ԿԱԹՈԼԻԿ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ.—Ներքին գործոց նախարար Մ. Քէմանսօ Սէն-Մաքզիմէնի մէջ բանախօսկով, հերքեց այն ամբաստանութիւնը թէ ինք կրօնքին դէմ պայքար կը մղէ։ «Մենք Վատիկանի տիրապետութեան դէմ կը կռուինք, բաւ նախարարը։ «Կաթոլիկ Եկեղեցին յառաջիկայ Դեկտ. 11ին վերջին գիրերը պիտի անցնէ Քօնքորտային պայմաններուն համաձայն։ Երբ 12ի արշալոյսը ծագի, Քօնքորտան ո՛չ ևս է, և բաժանման օրէնքը իրականութիւն մը պիտի դառնայ»։ Նախարարին բանախօսութիւնը օրուընդոստ ծափերով ընդունուեցաւ։

ՊԱՊԻՆ ԱՊԱՐԱՆԲԸ ԱՎԻՆԵՕՆԻ ՄԷՋ.—Սառիէնի Դահլիճը իր գործը կը չարունակէ մեղմիկ, այլ յարատեւութեամբ։ Հրամայեց որ Ավինեոնի մէջ Պապերուն հոն հաստատուելուն ժամանակէն մնացած ապարանքը, որ պահակոցի վերածուած էր, պարպուի, և վերաշինուի։ Կաթոլիկները այս որոշման մէջ հակավատիկանեան ոգի մը ցոյց կուտան, որովհետեւ իրենք կ'ուզեն որ ապարանքը մնայ իր վիճակին մէջ իբրեւ պապութեան կոթող մը Ֆրանսայի հողին վրայ։ Այդ ապարանքը վերաշինութենէն ետքը ժողովուրդին պիտի տրուի իբրեւ պատմական գիւտարան մը։ Հարաւային Ֆրանսայի ճարտարապետական և պատմական ամէնէն աւելի չահեկան հրաշալիքն է Ավինեոնի Պապերուն այդ ապարանքը։ Թեան դեռեւի վար ճամբորդողները ամէնքն ալ զիտած են այն հսկայ շէնքը որ քաղաքին վերեւ կը բարձրանայ, և գեւէն ալ բարձր։ Այս ապարանքը մաս առ մաս չինուեցաւ 1300ին և 1400ին միջեւ, բայց կտոր առ կտոր կառուցումը բնաւ պատճառ մը չէ եղած անկանոնութեան և չենքի ծրագրի պակասութեան։ Տարբերութիւն, մինչեւ իսկ այլանդակ բան մը կայ չինուածքին մէջ։ Պատուանները ուղիղ գծի վրայ չեն, և անկիւնները գտնուած՝ չորս մեծ աշտարակներէն ոչ մին քառակուսի է։ Բայց այս այլանդակութիւնը՝ տեղւոյն մեծութեան հետ զուգորդուած՝ ա՛լ աւելի կ'ուժեցնէ հրապոյրը։ Զարմանալի չէ որ դժուար է հոս առասպելը զատել պատմութենէն, որովհետեւ ամէնէն եւրուական դղեակներն իսկ աւելի վիպային չեն թուիր։ Մարդուն հաւատալը կուգայ թէ ճիշտ է Ալիֆոնս Տօսէի՝ ա՛յն պատմութիւնը թէ պապին ջորին այդ չորս աշտարակներուն մէկուն գագաթը վեր ելած է, թէեւ այսօրուան օրս պատմիչները կ'արգիլեն մեզ ասանկ բաներու հաւատք ընծայելէ։ Հոն են հաւատքնութեան ժամանակէն մնացած սենեակները, որոնցմէ մին կղեմէնս Ե. Ս. Պապին ընդունելութեան սրահն էր։ Բայց թողունք հիմա առասպելն ալ պատմութիւնն ալ։ Պապերուն ապարանքը ռէքլամի պէտք չունի, թէեւ Ալիֆոնս Տօսէ, Մօնթալանպէռ և Ժիլ Ժանէն ամէնքն ալ գրած են այդ մասին։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Սրանք տարի Բեթերսպուրգի թղթակիցը Ռուսիոյ ներկայ և ապագայ նաւային զինութեանց մասին վերջերսական տեղեկութիւններ կուտայ։ Թէեւ երկրին կլեմուտքը պարտաւորուած է 1906ի նաւային չինութեանց յատկացուած տասնը

որ չատ առաջ գացած է։ Երէկ, ուրբաթ, ծով պիտի իջուցուէին Անցտէի Բէուվզվանենի և Բավիլ Ա. զրահաւորները, իւրաքանչիւրը 17,000 թոնս։ Կիլիաֆ, Քորկիցկ, Պոպէի և Սիվուս թնդանօթանաւերը և բաղմաթիւ թորփիլանաւեր ալ այս միջոցիս կը շինուին պետական նաւարաններուն մէջ։ Ռուսիա պատերազմին կորուստները դարմանել կ'ուզէ, ընկղմած կամ կորած ռուս մարտանաւերուն տեղ համանուն մարտանաւեր շինելով։ Ծովային նախարարութիւնը միւնոյն ատեն փութոյ պնդութեամբ կ'աշխատի նաւամերու ընտրութիւն ընել, Ռուսիան իբրև նաւային Տէրութիւն իր նախորդ կարգին բարձրացնելու համար։ Յառաջիկայ տարի մանաւանդ ամէն ջանք պիտի տարուի, եթէ եղեւմուաքը ներէ։ Գարնան պիտի սկսի շինութիւնը անգլիական Տrեsնop վիթխարի մարտանաւին նման ռուսական մարտանաւի մը, որուն համար երկու միլիոն անգլ. ոսկի ծախք որոշուած է։ Անգլիական գործարաններուն հետ այժմէն բանակցութիւններ կը կատարուին։ Մինչեւ տասը տարիէն, Ռուսիա մէկ քանի Տrեsնopներ պիտի ունենայ ծովուն վրայ։ Որոշած է փոքր չափով մարտանաւեր չշինել, ազդուելով Ցուշիմայի նեղուցի դասերէն։

ՔՐՈՆԻԿ

ԼԵՑՈՒԱԾ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐ

Ամիս մը առաջ ծանուցած էինք թէ Իզմիրի Ս. Մեսրոպեան վարժարանը գիշերօթիկի վերածուած է աւելի ճոխ ծրագրով մը, որ կը համապատասխանէ գործի մարդ պատրաստելու և մտաւորական զարգացման հետ գործնական զարգացում մը ալ ջամբելու անհրաժեշտ սկզբունքին։

Այսօր, ուրախ ենք ծանուցանելու որ հանրութիւնը, գնահատելով կրթական այս ձեռնարկին առաւելութիւնը, և մանաւանդ համոզուած ըլլալով որ Իզմիրի կրթասէր և քանիրուն Առաջնորդը կատարեալ մարդն է դասախօսութեան, փութացած է օգտուիլ այս առիթէն, գունդագունդ ղրկելով հոն աշակերտներ։ Դպրոցին վարչութիւնը իր անդրանիկ քայլերուն մէջ չկրնալով գոհացում տալ սովորականէն չատ աւելի եղած պահանջներուն, և չուզելով նիւթական չահու համար դպրոցը խճողել ու աշակերտներուն հսկողութիւնն ու կարգապահութիւնը թերի ձգել, լրագիրներու ուղղած պաշտօնական յայտարարութիւնով մը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ «Իզմիրի Ս. Մեսրոպեան վարժարանի գիշերօթիկ բաժնին որոշեալ թիւը լեցուած ըլլալով, ասկէ վերջ այդ բաժնին համար եղած խնդրանքներուն պիտի չկարողանայ գոհացում տալ դպրոցական ներկայ շրջանին մէջ»։

Իրաւ է որ այս յայտարարութիւնը մէկ կողմէ զրկանք մըն է Մեսրոպեան գիշերօթիկ վարժարանը յաճախել փափագող պատանիներուն համար, սակայն միւս կողմէ ամենամեծ քաջալերութիւն մըն է թէ՛ Ս. Առաջնորդին և թէ՛ դպրոցին վարիչ մարմնոյն, որոնք անշուշտ նկատի առնելով առաջին քայլէն իսկ ժողովրդեան իրենց հանդէպ ունեցած տաք վերաբերումը, պիտի չնայեն ճշմարտապէս իրականացնել ծնողներուն փափաքը, տալով անոնց զաւակներուն ա՛յնպիսի դաստիարակութիւն մը, որուն շնորհիւ ո՛չ միայն գրականութենէ հասկցող մարդիկ ըլլան շրջանաւարտները, այլ նաև դրամէ ու գործնականութենէ ալ հաւասարապէս։

Կեդր. Վարժարանին ընդարձակ տեղեկագիրը հրատարակեցինք մեր երէկի թիւով, ուրկէ բացայայտ կերպով տեսնուեցաւ որ ամենուն սիրելի այս կրթական յարկն ալ օրըստօրէական առաջադիմութեամբ մը վերջապէս պիտի յաջողի պսակել իրմէ ակնկալուած կրթական մեծ յոյսերը, պայմանով որ խելքը գլուխը՝ ներկայանալի տեսուչ մը ունենայ, որուն անհրաժեշտութեան վրայ չեշտած ենք միշտ, թարգմանելով հանրային փափաքին։

Միւս կողմէ, Դատարգիլի Մխիթարեան վարժարանէն ալ կը տեղեկացնեն թէ գիշերօթիկներու թիւը հասած է մինչեւ ցարդ նմանը չտեսնուած առատութեան մը և դեռ խնդրանքներ հասնելու վրայ են մինչեւ ցայսօր։

Մանզումէի անցած թիւերէն մէկուն մէջ, Խարբերդէ ղրկուած թղթակցութիւն մը կը շեշտէր այս ուրախալի երեւոյթը, յայտարարելով թէ Եփրատ Բոլէճը ճոխացած է սովորականէն կրկնապատիկը եռապատիկը գիշերօթիկ աշակերտներով, որոնք դասական ամէն քաղաքներէ կուգան հոն։

Գիշերօթիկ վարժարաններուն ամենուն համար ալ տա հասարակ ցոյց տրուած այս տաք վերաբերումը ուրախալի երեւոյթ մըն է, որ, կ'ապացուցանէ թէ երկրորդական կրթութեան պէտքը զգալի կը դառնայ մեր մէջ և կը գնահատուին ա՛յն կրթական վարիչները, որոնք կորովի հսկողութեամբ ու անդուլ գործունէութեամբ իրենց դպրոցին նուիրուած՝ կը ջանան ժամանակին ոգւոյն համեմատ դաստիարակութիւն մը տալ իրենց յանձնուած մատաղ մարդերուն։

Լճացումը, յաւակնութիւնը և ապիթներու բերմամբ գիրք մը կամ անուն մը շինելէ եւք այլ և անհոգութեան մէջ խրատուզուիլը, ինչպէս աւուրական և մտաւորական ուրիշ ձեռնարկներու, նոյնպէս ալ կրթական գործին մէջ վերջին ասիճան վնասակար է ու յետադիմական։ Ասկէ 20 տարի առաջուան ծրագրով ընթանալը կը ցուցնէ գիտակցութիւնը չուենալ զինքը շրջապատող աշխարհին ու տիեզերական ընդհանուր զարգացումին։

Դպրոցի վարիչները առ հասարակ պէտք է նկատողութեան առնեն ժամանակին ոգին ու այն ուղղութեամբ դաստիարակեն աշակերտները։ Ամէն ծնողք, հարուստ ըլլայ թէ աղքատ, երբ տարեկան մեծ թոշակ մը կը վճարէ և կամ հարիւրաւոր մարդոց գլուխ ծռելով իր զաւակը գպրոցէ մը ներս ձրիաբար ընդունել կուտայ, կը սպասէ որ տարիներէ ետք տղան երբ տուն դառնայ, նեցուկ մը ըլլայ իրեն ու թեթեւցնէ բեռը ընտանեկան ծախքերուն։ Մարդկութեան պահանջն ալ այս չէ՞ միթէ։

Ուստի ջերմապէս խնդակցելով գիշերօթիկ վարժարանաց վարչութիւններուն, անգամ մըն ալ կը կրկնենք որ եթէ կ'ուզեն ճշմարտապէս ծառայել կրթական գործին, պէտք է ջանան օդային, վերացական ու եթերասլաց գաղափարները սահմանափակել տղոց մտքին մէջ ու անոնց սովրեցնել թէ իրրեւ մարդ, իրրեւ ընտանիքի անդամ իրենց ամենամեծ պարտականութիւնն է ամէն բանէ առաջ ընտանիքը, ծնողքը խնամել։

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ Երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, ի ներկայութեան Քաղաք. Ժողովոյ անդամներէն և Խորհրդոյ նախագահ առենապետ Տիգրան պէյ Աճէմեան։ Աճէմեան պէյ հնորհաւորեց նորընտիր Խորհուրդը իր վերակազմութեանն առթիւ և Խորհրդոյ անդամները իրենց շնորհակալութիւնը յայտնեցին նախորդ առենապետին արտայայտած զգացմանց համար։

1.— Խորհուրդը այս առթիւ Աճէմեան պէյի ներկայութեան, նկատողութեան առաւ Ս. Պատարիաքը Հոր վարժարանաց մասին ուղղած պաշտօնագիրը, որով յարաբերական ինչ ինչ խնդրոյ մասին, մանախումբի մը կազմութիւնը ծանուցած էր և Ն. Սրբազնութեան յանձնարարութեանը համաձայն, Խորհուրդը իր կողմէ պաշտօն յանձնեց Հրանտ Ասատուր, Պետրոս Կարապետեան և Ստեփան Կուրտիկեան էֆէնտիներու, աշխատակցելու համար նոյն մասնախումբին։

2.— Խորհուրդը կարեւոր տեսաւ գաւառներու գլխաւոր վարժարանաց ուսուցիչներուն մէկ ցուցակին պատրաստութիւնը և որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարքէն որ հաճի մասնաւոր շրջաբերականով մը յանձնարարել Առաջնորդներու՝ նոյն ցուցակը կազմել և ղրկել, նշանակելով անոր մէջ իւրաքանչիւր ուսուցչի քանի՛ տարի ի վեր պաշտօնավարելը և վկայուած ըլլալը կամ ոչ։

3.— Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան առենապետ Տիգրան էֆ. Մանուկեան և Յարութիւն էֆ. Սալանեան, երէկ, Տնօրէն Յակոբ էֆ. Համամճեանի առաջնորդութեամբ, պըտտեցան ամբողջ նորաշէն յարկերը և եկեղեցին։ յետոյ առանձնանալով ժողով մը գումարեցին Հաստատութեան ի՛նչ ի՛նչ մասերուն վերաբերեալ խնդրոց վրայ։

*** Ասկից առաջ ինչպէս գրած էինք Հաստատութեան դեղարանին համար Եւրոպայէն ապսպրուած ճաշակաւոր և գեղցիկ շիշերն և այլ գործիքները բերուած էին։ Երէկ՝ այդ սրտուկները բացուեցան որոնց մէջ կային «ՇՇ» հատ ծաղկազարդ պիտակով գեղցիկ և ճաշակաւոր վազօներ, որոնց մէջ պիտի դրուին զանազան ամակ բոմատներ։ 160 հատ բիւրեղեայ շիշեր և կամ հատատուն մարմիններու յատուկ։ Նոյնպէս այս շիշերուն վրայ կերտուած են պիտակներ, որոնց տակը «Ս. Փ.» գրերը գրուած են, 100 հատ բիւրեղեայ շիշեր առանց պիտակի, 3 հատ նուրբ և նորագոյն կշիռներ, իւրարմէ ատիճանաբար փոքր, 1 հատ ճնշման համար գործիք։ Ասով պիտի գամուին «էքսթրէ ֆլիւտ»ները։ 1 հատ նորագոյն եբիւլ, հականիեկու համար եճեճխօճի համար պատրաստուած դեղերը, 1 հատ «էքսթրէ ֆրլիւտ»ներու պատրաստութեան և թորացման համար գործիք մը, 2 հատ ապակեայ մեծարժէք գործիքներ, որոնցմով պիտի պատրաստուին զանազան բժշկական դեղեր։

Ասոնցմէ զատ Եւրոպայէն պիտի բերուին նմանօրինակ գործիքներ։ Այս բոլորին ծախք եղած է 129 ոսկի։ Հոգաբարձութեան երկու անդամները երէկ այցելեցին նաեւ դեղարանը և գոհ մնացին շիշերուն և այլ գործիքներուն ընտրութեանց համար։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ Առաջնորդ Տ. Եղեկիէլ Ծ. վրդ. վիճակին Արզնիի Ագգ. վարժարաններուն տարեկան յայտագիրը գրկած էր Պատրիարքարան, նպաստի ու դասագրքերու մասին անօրինութիւն մը խնդրելով։ Ուստի, Խորհրդոյ յանձնարարուած էր թէեւ անօրինել կարելորը, սակայն Խորհուրդը տեսնելով որ Առաջնորդը նպաստի խնդրանք կ'ընէ, որոշեց Ս. Պատրիարք Հօր նկատառմանը յանձնել այդ գիրը։

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ Նորընտիր առենապետ Յակոբ էֆ. Դուրգէն, շնորհակալութեան նամակ մը գրած է իր անդամակիցներուն, որոնց տակը «Ս. Փ.» գրերը գրուած են։

ՄԱՅԱՌ ԻՇԽԱՆ Բակոսցիի թիկնապահ զօրավար Թաքոլի, ինչպէս յայտնի է, թաղուած է Նիկոմիդիոյ Հայոց գերեզմանին մէջ և գերեզմանին վրայ տիրիմ մը պիտի դնուելու։ Այս առթիւ հետեւեալը կը գրեն Մոնիթքեօր.— անցած շաբթու մասնաւոր կառախումբով հոս բերուեցան 30 մնուկներ, որ կը պարունակեն խոշոր մարմարներ, որոնք պիտի կանգնուին Հայոց գերեզմանատան մէջ, Թաքոլիի տիրիմին վրայ։ 18դդ. դարու պատմական գրութեանց նայելով Թաքոլի թաղուած էր գերեզմանատան դրան առջեւի հորէն 3) մէթր հեռու եղելիսի մը տակ։ Իրաւ ալ, անցած տարի երբ մաճառ ազնուականներու պատուիրակութիւնը եկաւ Ռոտոսթօ թաղուած Բակոսցիի և Նիկոմիդիա թաղուած Թաքոլիի ոսկորները փոխադրելու, այդ յիշատակութեանց վրայ հիմնուելով և տեղը չափուելով, գտնուեցաւ գեանդամանը։ Հոնկէց գտնուեցան Թաքոլիի մնացորդները, այն ժամանակուան ոսկի կոճակներ, ինչպէս նաեւ փեսրազարդ սաղաւարտներ։ Գերեզմանին պահպանութեան համար տարուած խնամքին ի վարձ, Պատուիրակութիւնը Հայ Եկեղեցիին նուիրեց 6000 ֆրանք։ Այս գերեզմանին վրայ կանգնուելիք տիրիմը 5½ մէթր երկայնութիւն պիտի ունենայ։ Գագաթը պիտի դրուի անագապատնձէ արծիւ մը, որ նոյնպէս Մաճառստանէն բերուած է։ Շինութեանց և զետեղմանց աշխատութիւնները որ կը կատարուին Պոլսոյ Աւստրիական դեսպանատան ճարտարապետ Մ. Քուլութրոսի հսկողութեամբ, պիտի աւարտին տասը օրէն, և այն ատեն պիտի կատարուի բացումը, Պատուիրակութեան ներկայութեան։ Այս յիշատակարանտիրիմը 70,000 ֆրանք կ'արժէ։ Հետաքրքրութեան համար միայն ըսենք թէ այս տիրիմին մէկ քարը միայն կայարանէն գերեզմանատուն փոխադրելու համար պէտք եղաւ չորս զոյգ եզ։ Փոխադրութիւնը տեւեց չորս ժամ։

ՈՒՍՈՒՑԻՉ Միհրան էֆ. Թապագեան «Գանձ ոսկեղէն դպրութեան» անուն Ազգ. վարժարանաց Ա. և Բ. դասարաններու մէջ գործածուելիք դասագիրք մը պատրաստած ըլլալով, երէկ ներկայացուց Ուսումն. Խորհուրդին քննուելու և վաւերացուելու համար։

ՅԱՒՕՐ կը լսենք թէ ծանօթ վաճառական Թագւոր էֆ. Արեւեանի եղբայր Յովհաննէս էֆ. Արեւեան անցած շաբթու իր մահկանացուն կնքեր է Իզմիրի մէջ։ Յուզարկաւորութիւնը վաղուչ հանդիսաւորութեամբ տեղի ունեցած է և մարմինը ամփոփուած է տեղւոյն գերեզմանատան մէջ։ Այս տխուր առթիւ մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք Թագւոր էֆ. Արեւեանի և պարագաներուն։

Տէր և Տիկին Յովսէփ Ալեանաքեան, Տէր և Տիկին Գէորգ Ալեանաքեան և պարագաները իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ԿԱՐԱՊԵՏ էֆ. ԱԼԵԱՆԱՔԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան և այս տխուր առթիւ իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին։

ՀԱՅԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԾ 37ՐԴ բիւր Բիւրակն առեւտրական շաբաթաթերթին, որ կը պարունակէ հետաքրքիր եւ առեւտրական յօդուածներ։ —

ԲԻՒՐԱԿՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԹԻՒ 37

Մանչէսդրէ Նամակ [Մանչֆաթուրյի հրապարակը և բամբակին ու բուրդին գիները]։ — Ինչ է Ֆիլիեր։ — Օրէնքը և գործի մարգիկը։ — Դեսական Քրոնիկ։ — Գերմ. առեւտ. լեզու։ — Առեւտրական Քրոնիկ [Մորթի և կաշիի հրապարակը։ գիները 30—40 %, բարձրացած։ — Հոկտ. ին վճարելի կարմիրներ։ — Հնարքի արտօնագրեր։ — Նոր գործարաններ Իտալիոյ մէջ։ — Հալէպի առուտուրը և Իզմիրի ու Տրապզոնի հրապարակները։ — Արտասուութիւն։ — Դրանսիդի վաճառականութիւնը։ — Սակարանի կեանքը և Դրամական հրապարակը։ — Ծովային Քրոնիկ։ — Մետաղներու և փոխանակագրերու գիները։ — Քրէական Ֆոնտիէի չտած թիւերը։ — Պաշտօնական կ'ուղարկի]։

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԹԻՄ

Վաղը պիտի քարոզեն։—

Յերգրի մէջ ժամը 3.45ին Պատ. Ս. Պ. Մանուկեան։

Կէտիկ-Բաշայի Ամերիկեան Վարժարանին մէջ ժամը 4.45ին Վեր. Գ. Ֆ. Տամպլեան։

Սիրուսարի մէջ ժամը 5ին Վեր. Փ. Յ. Իսկէնտրեան։

Պայազիտ-Հասանի մէջ ժամը 5.15ին Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան։

Խասգիւղի մէջ ժամը 8ին Պատ. Ս. Յ. Զորիկեան։

*** Երեւ. Քրիստ. Ընկերակցութեան աղօթքի ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը, ժամը 9ին, Դումգրուի Բէսթին մէջ։

ՍԷԼԱՄԼԸԳ ՐԷՍՄԸ ԱԼԻՍԻ

Տիւնքի ճումա կիւնիւ Սէլամլըգ բէսմը ալիսի Համիտիէ ճամիի չերիֆիսէթ իճրա պուրլումուշ տըր։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՑԷ

Տիւնքի ճումա կիւնիւ Սէլամլըգ բէսմը ալիսիսէն սօնրա չաչան պուրլուսի միւսասէսէի Սէնիյէի ճէնապը Բաշիչահի իզզէթինէ Իրան սէֆիրը քէսիրի Իրֆա-Իւա-Տէվլէ ճէնապը էյնէֆ Բրնենս Միրզա Բէյզա Խան հազրէթլէրի վէ Իթիպա սէֆիրը քէսիրի էսպէթլու Մարքի Իմբէրիալի հազրէթլէրի սուրէթը զայրը բէսմիյէտ հուզուրը չէվքէթմէվֆուրը հազրէթը Շէհրիյարիսէ չէրէֆը միւսուլէ Նաիլ օլմուշլար տըր։

Պաշէհա Աւաթրիա մասլահաթկիւզարը Մ. Օնօ ճէնապլէրի թարաֆը էյրէֆը հազրէթը Բաշիչահիսէն գապուլ պույրուլարագ, Մաճարիսթան էքսպիրինտէն պազրյարընը պագրյէի աղամինի Մաճարիսթան նագլ իշին սախիրէն Տէրսաատէթէ կէլմիշ օլան հէյէթը մանսուսէյի Զաթը Ագաէսը Միլիւքտարիյէ թագսիմ էյլէմիշ տիր։ Հէյէթը մէվքիւրէ երզան պույրուլան միւսասէսի Սէնիյէի Շէհրիյարիսէն տօլայը Մաճառ միլլէթի նամրնա համիլ օլորը արիպէի թէշէքքիւրիյէյի Խաքիրայի Հիւմայուն ճէնապը Թաճարիյէ արզ ու իւլղաղ իթմիշ տիր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՐԱՄԱԶԱՆԻ առթիւ, ինչպէս առջի օր երէկ ալ բազմաթիւ պետական ատիճանաւորներ պատիւը ունեցան կայս. Պալատին մէջ Իֆթար ընելու։

ՅԱՆԶՆԱԺՈՂՈՎ.— Բ. Դուռնէն հրահանգ խնդրուեցաւ յանձնաժողով մը կազմել՝ քննութիւն կատարելու այն տեղերու մասին որոնք Պոլսոյ նաւահանգիստին, Ոսկեղջիւրի ու Վոսփորի մէջ գոյացած են ծովի ալիքներուն բերած աւազներով, և որոնք Պէյթիւմալի վարչութեան կը վերաբերին։ Այդ յանձնաժողովին պիտի նախագահէ Պէյթիւմալի Տնօրէն Հաճի Հիւսնի պէյ, իսկ անդամները պիտի ընտրուին Տէֆթէրխանէի վերատեսչութեան ու Քաղաքապետութեան պաշտօնեաներէն։

ԲԱՂԱՔԱՑԻՆ բժշկական վարժարանին այս տարուան մուտքի քննութիւնները պիտի կատարուին մինչև Բամազանի վերջը և անկէ ետքը քննութիւնները վերջնականապէս պիտի աւարտին։ Այս որոշումը պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ։

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏ Բէյլիտ փաշա, առջի օր այցելեց Պայազիտի մզկիթին բակին մէջ Բամազանի առթիւ հաստատուած ցուցահանդէսը և կարգ մը հրահանգներ տուաւ։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութիւնը ծանոյց ամէն կողմ թէ հելլենական պատուղները, եթէ նոր կողմներու մէջ դրուած չըլլան, անոնց մուտքը արգիլուի։ Այդ արգիլքը պիտի գործադրուի նաև պատուղներուն համար օսմ. երկիրներու և օտար երկիրներու այն տեղերուն, ուր որթալուիճ ճարաված է։

ՀԻՊՈԱՏՈՄՆԵՐԸ.— Բ. Դուռը յանձնեց Բրէզրինի ու Հալէպի իսպանական նոր հիւպատոսներուն պաշտօնը վաւերացնող Պերաթները։

ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ.— Զեռնհաս պաշտօնարանը, եղած հարցումի մը պատասխանելով, ծանոյց թէ անտառներու մէջ գործածուած ատաղձ կտրելու այն գործիքները զորս անտառներէն ատաղձ կտրող վարձակալները կը գործածեն և որոնք պայմանաժամը աւարտելէն ետքը կառավարութեան կը մնայ, տուրքէ զերծ պիտի ըլլան։

ՄԵԾ—ԵՊԱՐՔՈՍ Յերիա փաշայի որդին ձէլալ պէյ, որ ուսում առնելու համար Ճենովա կը գտնուէր, Պոլիս ժամանեց։

ՏՈՒԹ. ԱՐՏԱՇԷՍ Լ.Թ. ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ՝ Հիւսնի Մանսուրի թաղ. բժիշկը կը գրէ մեզի սեպ. 21 թուականով.—Քաղաքիս նորընտիր գայմագամ Ասրմ պէյ, որ ուսեալ կարող և բարեբարոյ անձնաւորութիւն մըն է, քաղաքս ժամանելուն պէս եռանդուն աշխատութիւն մը նուիրելով քիչ ժամանակի մէջ յաջողեցաւ չնչել չուկայ մը 42 խանութներով, յանուն մեր սիրեցեալ աշխարհաչէն Վեհապետին կանչուեցաւ «Համիտիէ Զարշըսը»։ Ն. Կ. Վեհափառութեան Մենդեան բարեբաստիկ ասնին առթիւ փառաւոր հանդէսներով կատարուեցաւ բացման հանդէսը ի ներկայութեան քաղ. և զինուորական պաշտօնեաներուն և քաղաքին երեւելիներուն, այս գեղեցիկ առթիւ ոչխարներ մորթուեցան և քաղաքին հասարակութիւնը անգամ մը ևս կրկնեց իր ջերմագին բարեմաղթութիւնները Վեհ. Կայսեր թանկագին արեւշատութեան համար։

ԿԻՆԵՐՈՒ ԶԱՆԲԸ.— Ֆէնէրի Սինոդը երկսր վիճաբանութենէ մը ետք հաւանեցաւ Հէյպէլիի մէջ կիներու վանք մը հաստատելու ծրագիրին։ Շէնքը պիտի չմնուի Իսաաքիու կոչուած մենաստանին տեղին վրայ։ Ինչպէս գրեցինք Իզմիրի Ամալքեա թերթը յետադիմական գտած էր այս գաղափարը, մինչ կը գովէր Հայոց Ս. Հայրապետին գաղափարը՝ այրիացեալ քահանաները ամուսնացնելու մասին։ Բrosnu այս առթիւ կը հրատարակէ նամակ մը ուր կ'ըսուի սակայն թէ այս նոր վանքը օգտակար պիտի ըլլայ, որովհետեւ հոն մանող կիները պիտի դաստիարակուին այնպէս որ լաւ հիւանդապահներ ըլլան, լատին գթութեան քոյրերուն պէս։ Գալով այրիացեալ քահանաներու ամուսնութեան, նամակագիրը ո և է պատճառ չի տեսներ այս նորոգութեան։ Եթէ անմայր մնացած պզտիկ տղոց խնամածութիւնը մէջ բերուի, փորձը ցուցուցած է թէ խորթ մայրերը երբեք գուրգուրանք չեն ունենար իրենց ամուսնոյն առաջին կնոջ զաւակներուն հանդէպ։ Գալով «ամուսնութեան անուշութիւնները» անդամ մը վայելող մարդու մը վերստին ամուսնութեան պէտքին, կ'ըսէ Բrosnu ժուժկալութիւնը որ պարտականութիւն մըն է ամէն մարդու համար, ա՛լ աւելի կը ծանրանայ եկեղեցականի մը վրայ։

ԲԵՐԱՑԻ Ս. Մենաս Ֆիլորթոդոս ընկերութեան կողմէ Թարլա-Պաչի մէջ հնայողական Փուռ մը հաստատուեցաւ, որուն բացումը կատարուեցաւ առջի օր։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ցորենի բերքը, ընդհանուր կերպով այս տարի միջակ է, բայց անցեալ տարիէն աւելի։

ՏՈՒՆ ՏԵՂ, ՏՈՒՆ ՇՏԿԵԼՈՒ պէտք ունեցողներուն գեղեցիկ առիթ մը կը ներկայանայ, ուրկէ կը յանձնարարենք ջերմապէս օգտուիլ մեր ընթերցողներուն։ Կ. Պոլիս, Պահէֆ Գարու, Մէյտանճըգ փողոց, թիւ 21, նոր վաճառատուն մը բացած է Լէոն էֆ. Կարապետեան, ուր եւրոպական ամենաընտիր գործարաններու հետեւեալ ապրանքները կը ծախէ խիստ դիւրամատչելի գիներով։— Կահերու վերաբերեալ ամէն տեսակ կերպասներ, գորգեր, մուշամպաներ, թիւլ և բուրդ վարագոյրներ, ստորներ, ընտիր ներմակեղէններ եւն. եւն.։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍՆԱՆԿ.—Իզատ կը ծանուցանէ թէ առեւտ. Բ. դատարանը մնանկ հռչակեց Պոլիս, Մարքուճճիրար, Քոհէր խան հաստատուած Վոլֆ Ֆէլքէյնշթայն Տունը։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը դատեց Քիւչիւք Մէհմէտ անուն մարդ մը որ անցեալ Ապրիլին, Պոլսոյ Եէնի Պաղչէի կողմը պարտէզի մը մէջ սպանած էր Թէքիրտաղցի ձէմիլ պէյը։ Ատեանը նկատելով որ սպանեալը նախ յարձակած է և Մէհմէտ փոխադարձաբար չարժելով գործած է այդ ոճիրը, զայն դատապարտեց երեք տարուան տաժանակիր աշխատութեան և տասը տարի ալ ոստիկանութեան հսկողութեանը տակ գտնուելու։

ԱՐԻՒՆՈՏ ՀԱՐՄՆԻՒ ՄԸ.—Անցեալ հինգշաբթի օր, երբ Մաղնիսայի մէջ հարսնիք մը կը կատարուէր, Լոքա մը ծագեցաւ մէկ քանի հրաւիրեալներուն միջեւ։ Մուսթաֆա անուն մէկը ուզեց միջամտել կռուազանները ազատելու համար, բայց դաշոյնի այնքան ուժգին հարուած մը կերաւ կռնակին որ մահը վայրկենական եղաւ։

ԲԵՂՄՆԱՒՈՐ ԿԻՆ ՄԸ.— Պարտէզի մէջ անցեալ օր կին մը 3 զաւակ մէկէն պարգեւեց իր ամուսնին։

ԸՆԿԵՑԻԿ.—Նորածին մը գտնուեցաւ առջի առաւ., Շիշլիի Յունաց գերեզմանատան պատին տակ։ Անցորդներ տեսան և ոստիկանութեան յանձնեցին, որ քննութիւն մը բացաւ ազգութիւնը ճշդելու համար նորածինին։

ԳԻՆԱՎԱՒԹԻՒՆ.— Բերա Թագսիմի կողմը աբարթմանի մը դռնապանը՝ Եորկի որ գինով էր առջի գիշեր, սենեակէն դուրս եկած պահուն, ոտքը սահելով ինկաւ և գլխէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ, թէև հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, սակայն քիչ եւքը մեռաւ։

ԿԱՏԱՂԱՄ ՇՈՒՆ ՄԸ խածաւ Սիսէ-մէջէյ բնակող կանագործ Բարեզի զաւակը Արթաքին որ կատաղաբուժական հաստատութիւնը փոխադրուեցաւ։

ԳՈՂ ՄԻՋՆՈՐԴԸ.—Մաքրիգիւղի միջնորդ մը Լազարի, իրեն բարի սովորութիւն ըրած էր եկեղեցիէի գուրսը սրբենի Նիքոլիի արկղէն դրամ շորթել։ Նիքոլի կասկածելով սկսած էր հսկողութիւն կատարել։ Այսպէս առջի օր քառորդ մը ձգեց անկողինին քով, որուն վրայ նշան ըրած էր։ և անկիւն մը քաշուեցաւ։ Երբ եկաւ Լազարի և կամացուկ մը գրպանը դրաւ քառորդը անմիջապէս վրան խոյացաւ Նիքոլի և օձիքէն բռնելով ոստիկանութեան յանձնեց զայն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 18 Հոկտ.— Նախարարաց Խորհուրդը այսօր նիստ գումարեց Մ. Ֆալիէռի նախագահութեամբ, և զբաղեցաւ կարեւոր խնդիրներով։ Վարչապետ Մ. Սառիէն որոշած ըլլալով հրաժարիլ, գործունէութեան ազատ ասպարէզ պիտի թողու Մ. Բլէմանսոյի, որ պատրաստուած է վարչապետութիւնը ստանձնելու, և պատրաստած է իր կազմելիք Դահլիճին անդամներուն ցանկը։ Մ. Բլէմանսօ պատրաստած է ծրագիր մը Բամանման Օրէնքին գործադրման և կառավարական պաշտօնեաներու, տուրքերու բարեփոխման վերաբերեալ միջոցներու համար, եւն.։ Այս ծրագրին գործադրութեան մէջ մեծ ազդեցութիւն պիտի ունենայ Մ. Բլեմանսօ։ Կը կարծուի թէ արտաքին գործոց նախարար պիտի մնայ Մ. Պուրժուա։ Սակայն հաւանական կը նկատուի նաև Լոնտոնի դեսպան Մ. Բոլ Դանպոնը։

— Արտաքին գործոց նախարարը ընդունեց Լոնտոնի քաղաքապետական խորհուրդի անդամները, և ի տարբերութիւն անոց հայկերոյթի մը տալով բաժակաճառ մը արտասանեց, յայտարարելով թէ սիրալիր համաձայնութիւնը, որ այսօր կը տիրէ մեր ժողովուրդներու միջեւ, ապացոյց է երկու ժողովուրդներու գիտակից մերձեցման, և ձեռնտուութեանը երկու մեծ ազգերու, որոնք հաւասարապէս անձնուիրաբար այնատած են Մարդկութեան քաղաքակրթութեանը և յառաջդիմութեանը համար։ Մ. Պուրժուա ըսաւ ի վերջոյ թէ բաժակը կը պարպէ ի պատիւ Անգլիոյ թագաւորին և թագուհիին, Անգլիական Ազգին և Լոնտոնի Միջնաքաղաքին։ Մեծն Բրիտանիոյ դեսպան Սըր Պէրթի, որ ներկայ էր հայկերոյթին, պատասխանեց Մ. Պուրժուայի բաժակաճառին, շնորհակալութիւն յայտնելով և բաժակը պարպելով ի պատիւ Մ. Ֆալիէռի և Ֆրանսայի։ Քաղաքապետը և անդամները Լոնտոն դարձան այսօր։

— Ռուս Արտաքին գործոց նախարար Մ. Իզվոլսքի հոս եկաւ։

ԲԵՌԼԻՆՍՊՈՒՐԳ.— Զարը և Զարուհին առջի օր հոս եկան Բեռլինեֆի, ծովու ճամբով, և այցելեցին Կայսերական Սդանֆսարs զբօսանաւը։

ՄԱՏՐԻՏ.— Թանձէրէն կը ծանուցանեն թէ Մարոքցի ուրթը վաճառականներ, իրենց մէջ խորհրդակցելէ ետքը, հառավարութեան առաջարկեր են քառասուն հազար բաժին գնել՝ Մարոքի պանքային համար կառավարութեան վերապահուած բաժիններէն։

ՎԻԵՆՆԱ.— Մաճառ պատուիրակութիւնները նիստ պիտի գումարեն Նոյեմբեր 24ին։ Կոմս Կոլոխովքիի դէմ եղած քննադատութիւնները կը շատնան, և չի կարծուիր որ կարենայ պաշտօնի վրայ մնալ։

ԼԻԼ.— Իբր լրտես ձերբակալուեցաւ Դերման հաղարապետ մը Քրիմ անուն։

ՊԻԶԷՐԹԱ.— Լիւբեն ֆրանսական ընդծովեան որ անյայտ եղած էր, այս առտու գտնուեցաւ ժամը 10½ին, 36 մեդր խոր տեղ մը խրած աւազի մէջ։ Փնտռտուքները այս առտու արշալոյսին սկսած էին անգլիական երեք նաւերու օժանդակութեամբ։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Սերպ կառավարութիւնը որոշեց դեսպանական պաշտօն մը հաստատել Աթէնքի մէջ, ուր գործակատար մը կայ մինչև հիմա։

— Սքոբյէյնան երէկ բացուեցաւ արքայական հրավարակով մը, որմէ ետք կարգացուեցաւ ուրիշ հրավարակ մը, որ կ'արտօնէ Դահլիճը՝ Սքոբյինային ներկայացնել Թուրքիոյ և Բարատաղի հետ կնքուած առեւտր. դաշնագիրները։

ՎԻԵՆՆԱ.— Տեղւոյս լեհ թատրոնը, որ 40 տարիէ ի վեր գոյ էր, հինգշաբթի օր բացուեցաւ, ի ներկայութեան կառավարչին և Գրաֆովիայէ, Վարշաւիայէ, Մինսքէ և Լեմպէրկէ եկած անագին թուով ժողովրդեան։

ԲԵՐԱՑԻ ՊԱՐՈՆԻ ՄԸ ՕՐԱԳԻՐԸ

ԳԼԽՈՒՍ ԵԿԱՎԵՌԻՆ

Ո՜՛՛ ԱՆԳՈՒԹ ՊԱՐԿԵՇՏՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ երեքշաբթի գեղեցիկ անցնելիք օդ մը կար։

Թերեւս դուք մոռցաք, սակայն ես կատարելապէս կը յիշեմ։

Շիտակ ճամբան, Թոգաղեանին առջեւէն կին մը կ'անցնէր։

Ես ալ կ'անցնէի նոյն պահուն։

Զախ ձեռքովը հովանոցն էր բռնած իսկ աջ թաթիկովը վեր էր առած փէշերը, թերեւս քիչ մը շատ վեր որչափ չէր պահանջեր անշուշտ շրջագեստը չկոխոտելու օրինաւոր բաղձանքը։։։։ Սակայն peu importe!

Ու ես սրբապղծութիւնը գործեցի կակաղելու։

Oh! le jolie mollet!

(Հայերէն գրաբար թարգմանութիւն ի՞նչ աղուոր սրունքներ)։

Ետին դարձաւ։— Օ՜, խիստ հաճելի դէմք մը։

Կին մը որ ետին կը դառնայ, խերը անիծուած կին մըն է։—Այս բանը ճշմարիտ է Ղովսի աղջիկներուն գլխուն եկած փորձանքէն ի վեր, որոնք անդամ մը ետեւնին դարձած ըլլալնուն համար։։։ աղէ արձաններ դարձան։ (Տես Սրբազան պատմութիւն, — թէեւ չեմ գիտեր թէ ո՞րչափ պատշաճ է Ղովսը և իր աղջիկները Սրբազան Պատմութեան մէջ գետեղել։)

Ժպտեցաւ։— Որով կրկին իրաւունք ստացայ հաւատալու թէ պատրաստ էր սահելու, ո՛չ միայն սառոյցի վրայ։։։

Le rire desarme ըսած է Մոլիէռ։

(Հայերէն գրաբար թարգմանութիւն. —ինդալը մարդս կեվծեթափիշ կ'ընէ)։

Կին մը որ ետին կը դառնայ և կը խնդայ, կրկին կերպով խերը անիծուած կին մըն է։

Տէրտէր տր լիի (lys թէ lit! շուշանածաղիկ, Բերայի մէջ՝ շեֆերճիի չիք խանութի մը, որուն տիրուհին գեղանի շուշանածաղիկ մըն է) — առջեւ հասնելուն հաճեցաւ վերջապէս ըմպելի մը ընդունիլ ինձ՝ «տաքնալու համար»։

Հինգ վայրկեան չանցած՝ ջուրերու պէս գիտեր թէ անունս Երուանդ էր և մականունս Թօլա, և ես ալ իմ կողմէս գիտէի թէ Միմի կը կոչուէր և թէ «իմ գիտցած կնիկներէս չէր»։ Սակայն այս վերջին պարագային կարեւորութիւն չուտի։

Խիստ վարժարէն ցատկեց գոց կառքին մէջ որու դուռը բացած կը կենայ՝ լուսրճնիի մը նման, և նոյն իսկ առանց բողոքելու՝ թող տուաւ որ Շիշլիին հասցէն տամ կառապանին։

Թիւնէլէն մինչեւ Շիշլի։ — Ահա՛ երկարատեւ ճամբորդութիւն մը, որու միջոցին Տիշդ. 4566 անդամ սիրոյ յայտարարութիւն կ'ըլլայ, —կրնաք փորձել — թէեւ այսչափ անդամ սիրոյ ապացոյցները չեն կրնար տրուիլ։

Արդէն իսկ՝ առանց չափազանց ճիգի կրցած էի համոզուիլ թէ քիչ առաջ նշմարած molletներս դրական կերպով ալ կը համապատասխանէին իմ տեսչական բարձր գնահատումին։

Բայց երբ փորձեցի համոզումներուս ահմանը աւելի ընդարձակել, Միմի դարձեցաւ խնդալէ։

Զարմա՛ւ թէեւ, բայց այդպիսի énergie մը ցոյց տուաւ՝ ապացուցանելու համար ինծի թէ՝ «իմ գիտցած կնիկներէս չէ», ու հակառակ պարոն կառապանին խոհեմ ու ծափահարելի դանդաղութեան, Շիշլիի թրամուէյի կայարանը հասնելնուս՝ պերճախօսութեանս բոլոր եռանդը սպառած էր ա՛լ։

Իրիկուն էր եղած, և արեւը ինչ աւելի երջանիկ կ'երթար արեւմուտքի իր անկողնին մէջ։։։ պառկիլ, մէյմըն ալ հետեւեալ առտուն արթնանալու համար Տիկին Արշալոյսին հետ։ — Զխրպնա՛ծը։

—Ճաչէ՞նք, հարցուցի Միմիին, որուն ախորժակը՝ Հաների Միւրժէի թոքախտաւոր Միմիին ախորժակին նմանելու էր։

—Ինչպէս որ կ'ուզէք, միւսի՛ Թօլա, պատասխանեց։

Կառքը ուղղուեցաւ դէպի Գամիլի գարեջրատունը՝ մինչ մենք օդին վիճակին վրայ կը խօսէինք ա՛լ։

Բնականաբար cabinet particulierի մէջ ճաչեցինք, ճաչ մը որ ինծի կէս անցաւ։ ոսկի նստաւ։— Շաբթականիս կէսը, quoi, որ մէկ շաբթուան համար ախորժակս գոցեց։

Ու ճաչէն վերջը քայլ մը իսկ չէի առաջացած Միմին ուրուին մէջ, ուր գրուած էր կարդես «Հոս նուսեր արգիլած է»։

Լա՛ւ, կ'ըսեմ և պիտի ըսեմ թէ, կը կրկնէր Միմի չարունակ, ես ձեր գիտցած կնիկներէն չեմ։

Թարլապաշիի փողոցին մօտ անցագիրը սպառնացաւ ինծի գիշերապահը օգնութեանը կանչել, եթէ թող տալու չըլլայի որ մինակը տունը երթայ։

Քառասունրինգ սանթիմ բարկութեան մըն էի մասնուած (եթէ իմ տեղս դուք ըլլայիք չէի՞ք բարկանար) և բարկութենէս ինքզինքս կ'ուտէի։ (խօսելու ձեւ մը պարզապէս, որ անշուշտ ենթադրել չի տար ձեզի թէ մարդակեր վայրենի մըն եմ և ամենէն առաջ ինքզինքս կը լափեմ։)

Կատաղութեանս փոթորիկը մեղմելու համար հետեւեալ իրիկուան համար ժամադրութիւն տուաւ ինծի չաքարավաճառի մը խանութը։ — (Ներողութի՛ւն, պարոնա՛յք չաքարավաճառք, այն փիս նպատակներուն համար, որոնց ի հաւիւ կը շահագործենք ձեր մաքուր խանութները)։

Հետեւեալ իրիկունը՝ չաքարավաճառին խանութը մտեցած միջոցիս՝ սիրտս շատ հանդարտ չէր, օ՛, չէ՛։ Աչքերուս առջեւէն չէր պականեր շուշանորդի lapin մը, որ ականջները մնկած քիթիս կը խնդար։

Ո՜ երանութիւն։ Միմի հո՛ն էր, ինծի կը սպասէր։

Ճաչեցինք։ Վարիեթէի թատրոնը (հանգուցեալ Գոնգորտային նոր անունն է այս) գացինք, ուր Միմին բերնին ջուրերը վազեց՝ ի տես ըմբշամարտիկներու հսկայ մարմիններուն։

—Ինչո՞ւ դուն ալ սըմոց չես նմաներ, փսփսաց ականջէս, չիկնելով։

Վերացումի ծայրագոյն արեւմուտքին հասած էի։ բոլոր յաջորդ շաբաթականներս կերայ մէկ իրիկուան մէջ։ սակայն արդիւնքը նորէն նոյնը եղաւ, —աւա՜ղ։

Վա՜հ։

Վերջապէս երեկ Միմին գտայ մեր սովորական շաբաթավաճառին խանութը՝ ուր պանանաչաքար կ'ուտէր։

Սակայն, որովհետեւ, նախորդ օրերուն ըրած մեծ ծախսերս բացարձակապէս սնանկացուցած և décadé ըրած էին զիս, առաջարկեցի այս իրիկուն ալ երթալ փոխանակ Թօգաթլիանի, Հաճի Պողոսին ճաշարանը ճաշել։

Բաւական խաՃա բռնեց, բայց նորէն չմերժեց։

Ճաչէն վերջը (այս անգամ՝ 8 դրշ. 10 փր.) փոթորկալից տեսակցութիւն մը ունեցանք, որովհետեւ կը մերժէի զինքը ըմբշամարտիկներու տանիլ՝ քսակիս չափազանց սրսկալութեան պատճառաւ։

—Ձեմ ուզեր, ես տունս կ'երթամ կոր, ձգէ՛ ինծի, ըսաւ Միմի զայրացկոտ։

Այն տեսն՝ առջի օրուան խոստումը յիշեցուցի իրեն։

—Օ՜ֆ, Աստուա՛ծ իմ, —պոռաց ան — չորս օրէ ի վեր կոկորդս պատռեցաւ քեզի կրկնելէն թէ՝ ես քու գիտցած կնիկներէդ չեմ։ Նոյն իսկ եթէ քու գիտցած կնիկներդ եղած ըլլայի, ի՞նչ պիտի տայիր ինծի։

ԱՍՏՈՒԱԾՆԻԴ ՍԻՐԷՔ, ՏԵՍԱԾ ՈՒՆԻ՞Ք

Կին մը, որ սանկ նշանած մը գտած ըլլալուն համար՝ Աստուծոյ փառք տայ։

Իգական սեռէ ո՛և է մէկը որ իրեն եղած նուէրի մը հաւնի։

Կին մը — կիսաչարիկ կամ։։։ ամբողջ աշխարհիկ — որ գոհարավաճառի մը խանութին առջեւէն անցած միջոցին՝ չտեսութեամբ կանգ չառնէ ցուցափեղկին առջեւ։

Կին մը որ հագ չընէ, երբ փողոցին չեփնիւն ելլէ հիանալ իր գեղեցկութեանը։

Կին մը որ չսխորժի, երբ չնորհքով պարոն մը չնորհքով հարգ մը նետէ իրեն փողոցը։

Կին մը որ հաճոյքէն ու երջանկութենէ չմարի, երբ իմանայ թէ աւանակին մէկը իրեն համար անձնասպան է եղած։

Պոտլիկ աղջնակ մը որ մայրիկին հետ չկուրսի՝ երկայն չրջագեստ հագնելու համար։

Պարկեշտասուն կին մը որ նախանձով չնայի զօգօրներուն։

Օրիորդ մը որ կարդայ Մ. Շամանանճանին Ինչ պէտք է գիտնայ դեռատի աղջիկ մըն և չխորհի,— ամա՜ն, նո՛ր բարի լոյս, մենք պիւրիւն ասոնք չատնոց գիտէինք։

Ամենահարուստ գօգօր մը որ Ս. Եղոբանին առջեւ կարգուիլ չպաղայ, հոգ չէ՛ թէ։։։ կօշկարի մը հետ։

Նոր հարս մը որ մեղրալուսինէն վերջը չխորհի յուսախաբ։ — Վա՜յ, ա՜ռ է եղեր։ ես ալ պ'ան մը գիտցայ։

Սմանանալուծուած կին մը, որ տարի մը չանցած՝ իր ձգած էրկը չփնտռէ։

Սիրասնունդ ամոլ մը, որ ձանձրացած չըլլայ «մէկ բարի՛ վրայ ծերանալէ»։

Վարժապետ մը որ չբաղձայ Բերայի Լուսաւոր վարժարանին անօրէնը ըլլալ։

Խմբագիր մը որ չերազէ վիճակահանութեան կոս լոին (լոլո՞ մի ըսիր)։

Տնտես աղջամ մը՝ որ չպարծենայ՝ «ազգային մանկաւոյն դաստիարակութեան» սատարած ըլլալուն համար։

Անկուտի մը որ Ժիլիոնատէր աղջիկ մը չփնտռէ։

Անպատիւ մարդ մը որ։։։ «իր պատիւովը» չապրի։

Դոհարավաճառ սրտակից բարեկամ մը առնուազն կէս առ կէս որ խազրխ չնեաէ քիզի։

Շուկացի մը որ սրամիտ չըլլայ։

Դրաղէտ մը որ Ե. Արմէնին աւելի ինքզինքին հաւնած ըլլայ։

Դաղաղակիր մը, որ իր ժամանակակիցներուն կենացը համար աղօթէ։

Տէրտէր մը որ աղքատները սիրէ։

Ց. Ալիքարէն յոգնած մը, ուր։։։ Փուանցին Սիմոնիկ Ալաճանեանին հետ երկար բարակ զրաղած չըլլայ։ (ուր տեղուանքը ինկանք, Տէ՛ր իմ։)

Ժամանակակից աղջկան մը սիրտը, որ նորահաս կամ խոհան պարմաներու լուսանկարներու ալպոմ մը չըլլայ։

Նորատի չէն աղջիկ մը, որ խօսուած չըլլայ։

Մահկանացու մը՝ որուն սիրտը ճը՛զզղ մը չընէ՝ 32 զչնոց ռուսական լասքիֆ մը գնած ատենը։

Ժամկոչ աղբար մը որ չխորհի թէ՝ եթէ ատենին զինքը ժամկոչ բրած չըլլային, արդեօք այսօր ինչ խելացի ու հարուստ մարդ մը եղած պիտի ըլլար։

Մերուժան Պարսամեանէն զատ մէկը որ Ե. Արմէնին Կինին հաւնած ըլլայ։

Աշխարհս երեսը մա՛ղ մը որ կարենայ ձեզի բացատրել թէ Ազգատախնամի անդամները ինչո՞ւ կեցած տեղերնին ա՛յսչափ կը յոգնին վասն փառացն Աստուծոյ՝ երբ կրնային առներնին նստիլ։

Խեղճ Դաւիթ մը որ կարենայ խելք հասցնել կիներու խելքին, եթէ երբեք կիները։։։ խելք ունին։

Վարժապետ մը որ իր վիճակէն գոհ ըլլայ։

Կին մը որ ուրիշ կնոջ մը մասին անկեղծօրէն ազէկ խօսի։

Փաստաբան մը՝ որ կիսանքին մէջ երբեք սուտ խօսած չըլլայ։

Բժիշկ մը որ ամբողջ կիսանքին մէջ գոնէ քանի մը հոգի անդիի աշխարհ զրկած չըլլայ։

Պայդրն ձայն մը ունեցող հեռիգ մը որ իր պայդրները չունենայ։

Ճաշարանի մէջ ճաշակուած կերակուր մը, որուն մէջ քանի մը ճանճ չգտնուի առնուազն,

Հարսնիք մը՝ ուր չգտնուի սուլը հաւկիթ մը։

Վարդ մը որ չունենայ իր փուշերը, և աղջիկ մը որ չունենայ իր ծուռ կողմերը։

Սկիւտարի մէջ աղջիկ մը որ չսիրահարուի Հ. Նազարեանին (բանաստեղծ մը որ առ այժմ բայն է.)

Դեղանի կին մը որ չխենդենայ տեգոլբէ կամ։։։ տեգիւլորբ ըլլալու։

Ու, եպիսկոպոս մը որ պատրաստ չըլլայ զիս, ձեզ կամ անդիինը գովելու դատարանականներով, երբ հինգ ոսկին տրուի իրեն։

ԹԷ Ի՞ՆՉ ՊԷՏՔ Է ԸՆԵԼ, ԱՂՋԻԿ ՄԸ ՀՐԱՊՈՒՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

(Մասնաւոր դասընթացք)

Կարծուածին չափ դժուար չէ։

Ասկէ չա՛տ աւելի խրթին է ֆրանսերէնին ուղղագրութիւնը սովրիլ։— ապացոյց։։։ Այն չա՛տ մը պարոնները որոնք չատ մը աղջիկներ հրապուրած են՝ առանց ֆրանսերէն ուղղագրութիւն գիտնալու։

Օրիորդ մը օրինաւորապէս հրապուրելու համար՝

Պէտք է օրը քսանըչորս անգամ պատուհանին տակէն անցնիլ։

Անոր գացած ժամուն, երեկոյթին կամ պարահանդէսին մէջ անպատճառ գտնուիլ հրաւէրով։

Մէկ միլիոն հատ սիրային նամակներ ղրկել՝ հոգ չէ թէ ամէնքն ալ անպատասխանի մնան։

Փողոցը անոր հետեւէն քալել տնտես աղբօր պէս և նիյէրէն կախուած կատուի մը նման։

Ծաղկավաճառի մը հետ պայմանագրութիւն մը կնքել՝ ամէն օր ծաղկեփունջ մը ղրկելու համար անոր։

Ա՛նպէս մը ձեւանալ և ըսել տալ թէ՝ չարաթը քսան ոսկին ջուրի մէջ կը վատնիք, իսկ հարիւր ոսկին ձեզի համար հարիւր փարա չարժեր։

Տասը փարա դրամոփոխ չուզել նախ,— ատիկա եաքի գործ է։

Ամէն օր ածիլուիլ և ամէն օր բանթալոն փոխել, ինչ որ — մանաւանդ վերջին պարագան — մեծապէս կ'ապդէ աղջիկներուն սիրտին։

Երդում պատառ ըլլալ թէ՝ յաւիտեանս յաւիտենից ամէն զա՛յն պիտի սիրէք միայն և անկէ զատ ուրիշ կնկան տաքերուն գուլպան անգամ չպիտի հանէք։

Հայրիկին անկուտիութեան վայրկեաններուն փոխ դրամ տալ՝ առանց մէյ մըն ալ անոր վերադառնալուն սպասելու։

Շատ մը շոքոլա Վիլլառ և սլոնպոն հրամցնել անոր, որովհետեւ շոքոլան և պոնպոնը մեծագոյն միջոցներն են կնոջ մը սիրտին տիրանալու համար։— օ՜հ, փիս պողազները։։։

Համոզուած չեչտով մը կրկնել անոր թէ՝ աշխարհիս վրայ իրմէ գեղեցիկ էակ մը չէ ծնած։

Ականջներու մաքրութեան հոգ տանիլ, մտաղաղութեամբ քիմերներդ չխառնել և զգուշանալ որ ձեր պաշտելին դիմացը քիթերնիդ չվազէ։

Ոտքերնիդ լուալ ամէն առտու, եթէ սովորականէն քիչ մը աւելի կը հոտի, ինչ որ աղջիկ մը հրապուրելու համար այնչափ նպաստաւոր չէ։

Շաբաթը անդամ մը գոնէ ձեր թաթիկներուն եղունգները կտրել, և զգուշանալ որ սգաւոր չրջանակներ չկրնան անոնք։

Ձեր Տիլսինէին ներկայութեանը կեյիրմիշ չընել, ոչ ալ նմանօրինակ բաներ ընել վերէն կամ վարէն, ինչ որ ձեր սիրած աղջիկը կրնայ պաղեցնել ձեզի հանդէպ, հոգ չէ՛ թէ ըրածնիդ այխարհիս ամէնէն բնական բաները ըլլան։

Լանթէռնան առջեւէն կախած և քանի մը զանազան poseներով չանցնիլ ձեր պաշտելիին պատուհանին առջեւէն։ այս տեսակ պարագաներու մէջ միշտ ետեւի փողոցները նախընտրելի են։

Առաջին տեսութեամբ իսկ ծեծ մը չքաշել անոր,—քաշուելեք ծեծերը մեղրալուսնէն ետքի պահելով։

Ձեր պաշտելիին տունը ձեզի օդի հրամցուած միջոցին՝ կէս գաւաթէ աւելի չխմել, և անոր տունէն ելնելէ վերջ՝ երթալ մօտակայ գինեպանէ մը կէս օրա ճնկել։

Ձեր պաշտելիի մամային հետ զարպասել, սեղանին տակէն անոր տոտիկները գգուել և ըսկամպիլի մէջ միշտ անոր հետ ընկեր ըլլալ։

Ձեր հուրիին կարելի եղածին չափ շատ պատմել թէ՝ հարիւր աղջիկ սիրահարուած է ձեզի, հարիւր յիսուն կնիկ ձեր սիրուն երիկնին լքած են և երկու հարիւ յիսուն կնիկ ալ անձնասպան եղած են ձեր սև աչքերուն համար։—ca l'échauffe!

Ծակ կօշկով կամ ծակ լասթիկով չերթալ ձեր պաշտելիին առնը։—Բանդալոնիդ կրնայ ծակ ըլլալ, այս ծակը ճաքելթին տակէն չի տեսնուիր։

Ձեր սիրտին մէջինը դրացիին մանչուն հետ գլուխ գլխի տեսած ատենիդ չբարկանալ ամենեւին, որովհետեւ կիները չեն սիրեր նախանձոտ երիկները։

Ձեռք ձեռքի կեցած ատենիդ զգուշանալ որ ձեռքերնիդ չաստչքտնի։ ամէն աղջիկ քրտինքէ և քրտնելէ հազ չըներ։

Ձեր ֆիզիքական ակարութեան մասին ամենեւին խօսք չբանալ, որովհետեւ կարգուելի ուզող աղջիկ մը չէլիկի պէս առողջ էրիկ մը կ'ուզէ։

Աղջկան մը սիրահարուած օրերնիդ իսկ՝ ամէն լարաբերական կապ խզել ձեր մեքրեհներուն հետ, որոնք մարդուս գլխուն մեծագոյն փորձանքներն են ա՛յն օրը ուր մտադրէ կարգուիլ։— ամուսնութենէն վերջը կրնաք յարաբերական կապերնիդ դարձեալ կապել։

Մաքրել տալու պատրուակով՝ ձեր պաշտելիին գոնարեղէնները առնելով՝ ծախելու չը տանիլ։— այս բանն ալ կարգուելնիդ վերջը կրնաք ընել։

Գոնէ առաջին օրերուն համար ձեր աչքին լոյսին նման սիրել ձեր սիրած աղջկան մայրը, հայրը, եղբայրները, օխտը պորտը վերջապէս։

Երկար բարակ չհարցուփորձել թէ ձեզի ճանչնալէն առաջ զո՞վ է ճանչցած,—այս բանը կրնայ ստամոքսի անհանգստութիւն պատճառել ձեզի և ամուսնութենէն վերջ միշտ բաւական ժամանակ ունիք այդ մանրամասնութիւնները հաւնալու։

։։։ Բրէ՛ք բոլոր այս ըսածներս, և եթէ ձեր հրապուրել ուզած աղջիկը խենդերու նման չսիրէ ձեզ։։։ պեխե՛րս կ'ածիլեմ։

ԱՐՁԱԿ ԳԵՐԹՈՒԱԾ

ՁԵՐՄԱԿ ԹԵԼ ՄԸ

—Նա՛, Նինի, ճերմակ թել մը գլխուդ վրայ, ձայնեց Ֆլօռա՝ հրճուանքով անկողնիս մէջ ցատկելով և գլուխս ալ քունէս արթնցնելով։—անպիտանը։

Սարսափահար՝ անկողնէս վար ցատկեցի, և հայելիին առջև տնկուած, սկսայ յուսահատութեամբ դիտել ճերմակ թելը որ մազերուս սեւութեան մէջ սպրդած էր։

Առաջին ճերմակ թելն էր։

Ու յուզումէս՝ աչքերս լեցան, սիրտս ըզձկեցաւ և սկսայ լա՛ւ, լա՛ւ, լա՛ւ այն ճերմակ թելին վրայ որ ո՛չ մէկ յանցանք ունէր։

—Փրցո՛ւր, Նինի՛, խրատեց Ֆլօռա՝ մեղքնալով վիճակիս։ Ես անա՛նկ կ'ընեմ։

Ճերմակ թել մը՝ հազիւ 2½ սանտիմէթր երկայնութեամբ։

Ու կը յուսահատեցներ ան զիս՝ հոգիին մէջ կոտրելով բան մը, որ ո՛չ ապակի էր և ո՛չ օղիի դաւաթ։

Աշնան մոտենալը կը գուժէր ան, մազի ճերմակ թելը, որ կը փսփսար կարծես ականջիս դաժանօրէն։

—Ա՛լ խելքդ գլուխդ ժողվէ, մազերդ կը ճերմկնան կոր։

Ու կուլայի՛, ու կուլայի՛, ու կուլայի՛։։։

—Խենդ, ինչ կուլաս կոր, ես հարիւր հատ ունիմ անանկ։։։

—Ա՛լ ծերացանք, մրմնջեցի։

Ու պառկեցայ։

ՀԻՒԱՆԴԱՊԱՀՈՒՀԻՆԵՐ

Մեր Հիւանդանոցը անգլիացի հիւանդապահուհիներ բերել տուեր է,— ինչպէս անշուշտ կարդացիք Մանզումէի մէջ։

Ահա՛ յառաջդիմութիւն մը, որուն համար կը ծափահարեմ Խնամակալութիւնը, ինչպէս նաև դոնտպտն Ճանիկ Աղան, որ Հիւանդանոցին դոնտպանը չէ՛ միայն, այլ նաև հոգին։

Սակայն որովհետեւ անգլիացի հիւանդապահուհիները հոս գալէ առաջ հայերէն չեն սորված և որովհետեւ մեր Հիւանդանոցին պաշտօնեաներն ալ անգլիերէն դասի չեն հետեւած վարժարանին մէջ—(մարդիկը ի՛նչ գիտնային որ օրին մէկը անգլիացի պաշտօնակից պիտի ունենային)—տեսարանը բաւական զուսիք է։

—Օ՛լ ռայթ, եէս՛, կ'ըսեն հիւանդապահուհիները։

Ու Հիւանդանոցին ապուչները կը մարին խնդալէ։

Կը լսեմ թէ Հիւանդանոցին մէջ ամէն մարդ սա՛ միջոցին անգլիերէն լեզուի քերականութիւն մը ունի ձեռքը, որով կը ջանայ անգլիերէն սովրիլ։

Կը տեսնէ՞ք անգլիացի հիւանդապահուհի բերել տալու օգուտը։

Երբ այնչափ կ'ըսէի ես ձեզի։

ՖԲԱՌԻ ԹՆԵԻՐ ՄԸ

Անցեալ չաբաթ իրիկուն Սկիւտարի նպաստին ըլլալու էիք։

Ինչո՞ւ, պիտի հարցնէք։

Տեսնելու համար կարգ մը սիրելի բարեկամներս, որոնք։։։ ֆրաք հագած էին ամէնքն ալ։

Սիւտա՛ր և ֆրա՛ք։։։

Ահա՛ զոյգ մը բառեր, զորս իրարու հետ չեմ կրնար հաշտեցնել, և այխարհիս բոլոր նիզք պիտի ընէի ի զուր առանց կարենալ հասկնալու թէ ինտո՛ր Սկիւտարցի պարոն մը ֆրաք կը հագնի։։։

Ու մա՛նաւանդ Սկիւտարի Թատրոնին մէջ։

Պաղլար-Պաշրի թատրոնին մէջ կը հասկնամ Սինանեան նուագախումբ, Պարսկական գորգ, բեֆճեի տերեւ, Լիւքսի լամբար, Սմբատ Բէյսէճեան թմբկահար, և tous ce que vous voudrez, բայց, ֆրա՛ք։։։

Օ՛, չէ՛, ասիկա չեմ հասկնար, հասկանակ հայերէնը չա՛տ աղէկ դիտնալուս։

Կը զարմանամ թէ ինչո՞ւ Վ. Փափագեանին կապիկի պէս ֆրաքով չէր եկած թատրոն։— ասիկա աւելի բնականման պիտի ըլլար գոնէ։

Թատրոն մը՝ որուն գեղեցիկը հոգէ է, և հո՛ն։։։ ֆրա՛ք։

Ինչո՞ւ, սիրելի՛ս, բանայիրի ալ ֆրաքով չերթանք։

ՏՕՄԻՆՕԻՆ ՍՊԱՍՈՒՀԻՆ

Տօմինօին սպասուհին անձնասպան է եղեր։

Ու Տօմինօ սկսեր է պատրաստել վէպ մը այս նիւթին վրայ որու անունը պիտի ըլլայ, խօսքը մէջերնիս։— ՍՊԱՍՈՒՀԻՍ, Բեռացիական վէպ։

Բաւական զարմանալի չէ՞ք գտներ սպասուհիի մը անձնասպանութիւնը, որ կ'ապացուցանէ թէ՝ մեր դարը ո՛րչափ նրբացած է ա՛լ, քանի որ սպասուհիներն ալ սկսեր են անձնասպանութեան դիմել։ Ա՛վ դար, ո՛վ բարք։

Մինչեւ այսօր գիտէինք թէ՝ սպասուհի մը կրնայ կաթնավաճառին ու նպարավաճառին հետ սիրաբանել, Տիկինէն գաղտուկ՝ տիրոջը կամ տունին զաւակին հետ փիսիֆիսանսան խաղալ, դուռներու ետեւէն մտիկ ընել, իր տիրուհին բամբասել, խոհանոցին մէջ սիրահարները ընդունիլ՝ «ախաարսկրեթուսմու ինկ» յատկանական արգարացումով, ալէրթ, միւս ու կապ գոգնոցի և տունը սանիլ, Տիկինին չապիկները, գուլպաները և թաշկինակները գրպանել, ոչնոտ ըլալ, ճենճ հոտիլ, և այլն և այլն, և այլն։։։

Բայց, սպասուհի մը որ անձնասպան կ'ըլլայ։։։

Խոստովանեցէ՛ք, որ յուսահատական բան է այս։

Մինչեւ հիմա համոզուած էինք թէ անձնասպանութիւնը սովորական բան մը չէ և բացառիկ մարդոց գործն է, սակայն այս սպասուհին անձնասպանութենէն վերջը, այս գործն ալ էֆփազի եղաւ, և ասկէ վերջ ամէն անձնասպան եղող ըրած պիտի ըլլայ բան մը զոր իրմէ առաջ սպասուհի մըն ալ ըրած է արդէն՝ առանց մեծ բան մը ըրած ըլլալ կարծելու։

Սակայն Տօմինօի սպասուհին գրագէտի սպասուհի էր։։։

Ու այս բանը զիս քիչ մը կը միխթարէ։

ԽԵՂԿՍՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Երեքշաբթի օր, — իրիկուան դէմ, Թաքսիմէն Շիշլի եկող 65 թիւ բաց թրամուէյը կը ցատկեմ։

Ու, յարգելի գիրուկ կնոջ մը և ասոր դեռատի աղջկանը դիմացը կը նստիմ ամենայն լրջութեամբ և պանքայի տնօրէնի ծանրախոհութեամբ։

Երկուքն ալ Հայուհի։

Գիրուկ կինը անգամ մը երեսս կը նայի, չեմ գիտեր ի՛նչ կը տեսնէ հոն և կը սկսի բարձրաձայն խնդալ։

—Ինչ կայ մայրի՛կ, կը հարցնէ աղջիկը՝ մօրը այս անտեղի քրքիջներէն գայթակղելով։

Բայց մայրիկը կը չարունակէ խնդալ, և ա՛նչափ խնդալ, որ աչքերուն վրայ սեւ ու ճերմակ ներկերը կը սկսին վազել ակամայ՝ ջրացած վիճակի մէջ։

—Ինչ կայ մայրիկ, կը հարցնէ նորէն աղջիկը։

Ու մայրիկը՝ միշտ խնդալով՝ աղջիկանը ականջէն վար բաներ մը կը փսփսայ իմ մասիս, և ան ալ կը սկսի խնդալէն մարիլ։

Բովիններս ասիկա տեսնելով և առանց բանը հասկնալու՝ անոնք ալ կը սկսին երեսս նայելով խնդալ։

Խնդալը յարաբերական է, որով վայրկեան մը չանցած՝ Թրամուէյին բոլոր յաճախորդները միաձայն կը սկսին խնդալ, բաց ի ինէ, որ ամէն ատենէ աւելի լուրջ կը կենամ, և ընդհակառակը, լալու բաղձանք մը կը զգամ մէջս։

Թրամուէյին տոմսակավաճառը և կառապանը՝ անո՛նք ալ կը սկսին խնդալէն ճաթիլ։

Թրամուէյին ձիերն ալ՝ ամէնուն խնդալը լսելով՝ ետեւնին կը նային և կը սկսին իրենց կարգին խնդալ՝ «Հարկաւ խնդալիք բան մը կայ որ կը խնդան կոր» մտածելով։

Բովս նստողներէն մէկը՝ որ ամէնէն աւելի ինք կը խնդար, ուսիս դպչելով հարցուց։

—Ան չէ ամա՛ ինչո՞ւ ձեր երեսին նայելով կը խնդան կոր։

— Մարդ Աստուծո՛յ խնդալուն պատճառը չես գիտեր նէ դուն ինչ կեցեր կը խնդաս կոր։

—Պատճառը ըսէ որ աւելի խնդամ։

Խեղկատակութի՛ւն։։։ քու զոհդ եմ ես։

"ԲԱՆԴԱԼՈՆԻՍ ԾԱԿԸ,,ՆՆ ԱՌԹԻՒ

Ատաբազար, 1906, Հոկտ. 1

Մեծ. Երուանդ էֆ. Թօլայեան

Կ. Պոլիս

Սիրելիդ իմ,

«Մանզումէի» 1613 թիւին մէջ կարդալով ձեր խեղճ բանդալօնին ծակիլը, շիտակը չատ ցաւեցանք, այդ պատճառաւ ձեր ենթարկուած այս սոսկալի թիթաղդութեան վրայ պատրաստ ենք մինչեւ ձեր մեռած օրը կրցող դիմացող բանդալոն մը գրկիլ ուսաի կ'ուզեմ խնամել թէ զայն ընդունիլ պիտի հաճիք թէ ոչ. մեզի խնամցընելիդ կը ներդրեցք «Մանզումէի» միջոցաւ Հաճեցէ՛ք ընդունիլ յարգանացս հաւատիքը։

Ա. Ա.եան

Կը հաճիմ ձեր զրկելիք բանդալօնը ընդունիլ, և զայն կը նուիրեմ Ազգ. Հիւանդանոցի յարգելի դռնապան Ճանիկ աղային։ Զարմը կրնաք իրմէ սատանալ։

ԵՐՈՒԱՆԴ ԹՕԼԱՅԵԱՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

(Հոկտ. 6 Ուրբաթ)

ՑՈՐԵՆ

Առաջին ճերմակ	օքան	37—
Երկրորդ »	»	35—35½
Խառն		34—
Զաւտարլը		31—32
Կարծր առաջին	»	39—39½
Կարծր միջին	»	35½—37

Երէկ 16 վակոն Անատոլուի ցորեն ժամանեց։

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՕՈՒՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳՈՇԵՐԵԱՆ